

SEFERİLİK / YOLCULUK

Giriş

Soru: Seferi ile misafir aynı manaya mı gelir? Yolculukta namaz nasıl kılınır?

Cevap:

Seferi veya Misafir olmak demek, yolcu olmak demektir. **3** günlük yere gitmek niyeti ile yola çıkan kimse, konakladığı bir yerden üç günlük yola gitmeye niyet ederek, ayrılırsa, gideceği yolun iki tarafındaki evlerin hizasından ayrılınca misafir olur. Büyük şehirlerde kenar evler kalmamıştır. Bu bakımdan şehre yakın mezarlık, fabrika, okul ve kışla geçilince seferilik başlar.

Niyet etmez ise, bütün dünyayı dolaşsa bile, misafir olmaz. Düşmanı arayan askerlerin hâli böyledir. Fakat, geri dönüşte misafir olur. İki günlük uzaklıkta olan bir yere gitmeye niyet eden kimse, yolda iken veya o yere varınca, iki günlük yere daha gitmeye niyet etse, o dört günlük yere giderken misafir olmaz.

İnsanın mukim olduğu, yerleştiği yere Vatan denir.

Vatan çeşitleri

Üç çeşit vatan

a- **Vatan-ı asli:** İnsanın doğup büyüdüğü, daha sonra evlendiği yerdir. Bundan sonra da hep kalmak niyetiyle yerleştiği yerdir. Burayı da değiştirip temelli kalmak üzere başka yere göçebilir. O zaman göçtüğü yer **vatan-ı asli** olur.

b- **Vatan-ı ikamet:** **15** gün veya daha çok kalıp, sonra çıkmaya niyet edilen yerdir.

c- **Vatan-ı sükna:** İnsanın uğradığı yer olup, **15** günden az kalmak için niyet edilen, yahut bugün yarın çıkarım diyerek uzun müddet oturulan yerdir.

Vatanın değişmesi

Vatanın değişmesi aşağıda belirtilen örneklerdeki gibi olur:

Bir kimse, evlenip veya temelli kalmak üzere bir yere yerleşmedikçe, doğup büyüdüğü yer **vatan-ı asli** olmaktan çıkmaz. Evlenirse, eski **vatan-ı asli**si bozulur. Evlendiği yer **vatan-ı asli** olur. Başka bir yerde temelli kalmak üzere yerleşirse, bu sefer evlendiği yer **vatan-ı asli** olmaktan çıkar. Temelli yerleştiği yerden ayrılıp başka bir yere temelli yerleşirse, önceki yerleştiği yer **vatan-ı asli** olmaktan çıkar. Yani bir kimse, Haymana'da doğsa, **vatan-ı asli**si Haymana olur. Bu kişi, Samsun'da evlense, Haymana **vatan-ı asli** olmaktan çıkar ve **vatan-ı asli**si Samsun olur. Daha sonra Fatih'te temelli yerleşmeye karar verirse, o zaman **vatan-ı asli**si Fatih olur. Samsun **vatan-ı asli** olmaktan çıkar. **Vatan-ı asli**de bir saat de kalırsa namazlar kısaltılmaz.

Bir kimse, evlenip bir yere yerleştikten sonra, hanımı o şehirde ikamet ettirse, iş icabı kendisi gidip başka bir şehre temelli yerleşse, iki **vatan-ı asli**si olur.

Bir köyde, ikamet eden bir kadın, şehirdeki doğum evine giderek çocuğu olsa, çocuğun **vatan-ı aslisi** annesinin ikamet ettiği köydür. Çünkü orada büyüyecektir. Birkaç gün kaldığı yerde, yani **vatan-ı sükna**da doğmuş sayılmaz.

Bir kimse **60** km.lik mesafeye gitmek için bir otobüse binse, otobüste uyuyup **150-200** km.lik mesafeye gitse bile yine seferi olmaz. Çünkü buraya gelmeye niyet etmemiştir. Burada iken **60** km. ilerideki şehre bir iş için gitse, yine seferi olmaz. Dönerken ilk çıktığı yere gelmeye niyet ederse, dönüşte seferi olur. Bunun gibi, bir kişi, **60** km. olan Çatalca'ya gitmek üzere Fatih'ten çıkarsa, otobüste uyuduğu için Edirne'ye gelse, Edirne'ye kendi isteği ile gitmediği, niyetsiz gittiği için, Edirne'de namazlarını mukim olarak yani **4** rekat olarak kılar. Edirne'den tekrar Fatih'e gitmeye niyet ederek yola çıkarsa, Edirne'den çıkar çıkmaz, namazlarını kısaltır.

Soru: Seferi iken namazda nasıl niyet edilir?

Cevap:

Rekat sayısını ve seferi olduğunu söylemeye gerek yok. Her zamanki gibi niyet edilir. Mesela (**Niyet ettim öğle namazının farzını kılmaya**) denir.

Soru: Yolculukta saat mi yoksa mesafe mi esas alınır?

Cevap:

Mesafe esas alınır. (**104 km.dir**)

Soru: **Hanefi** mezhebinde olup da, **Maliki** mezhebini taklit eden birinin seferlilik konusunda, mesafe ve ikamet süresi olarak **Maliki** mezhebini mi esas alması gerekir?

Cevap:

Mesafe olarak **Hanefi**, ikamet süresi olarak **Maliki** mezhebi esas alınır. Çünkü kendi mezhebimizden çıkmadığımız için, taklit ettiğimiz mezhebin farzlarına uyuyor, müfsidlerinden kaçıyoruz.

Soru: Yolculukta namazlar kaç rekat kılınır?

Cevap:

Dört rekatlı farzlar iki rekat olarak kılınır, üç rekatlılar kısaltılmaz, sünnetler vakit müsait değilse hiç kılınmaz, vakit varsa kılmak iyi olur.

Soru: **Vatan-ı ikamet** nasıl bozulur?

Cevap:

Vatan-ı ikamet üç şeyle bozulur:

1- Başka bir **vatan-ı ikamete** gidince, sefer niyeti ile çıkmamış olsa ve aralarındaki uzaklık üç günlük yoldan az olsa bile, önceki **vatan-ı ikamet** bozulur.

2- **Vatan-ı asliye** gidince de bozulur. Bir kimse, **vatan-ı aslisi** olan Nevşehir'den Konya'ya bir ay kalmak niyetiyle gitse, sonra, Karamana gidip evlense ve

oraya yerleşse, Karaman **vatan-ı asli** olur. Konya **vatan-ı ikamet**, Nevşehir de **vatan-ı asli** olmaktan çıkar.

3- Sefere niyet ederek çıkmaktır. Yani **vatan-ı ikametten 3** günlük yola gitmeye niyet ederek ayrılınca, burası **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar. Daha az yola niyet ile gidip gelseydi, **vatan-ı ikameti** bozulmazdı. **Vatan-ı ikametten** niyetsiz çıkıp, başka yerde **3** günlük yola gitmek için niyet ederse, **3** günlük yola gitmeden önce, **vatan-ı ikamete** girerse, seferi olması bozulur. Mukim olur. Niyet ettikten başlayarak **3** günlük yol gittikten sonra, buraya girse de artık burada mukim olmaz.

Soru: Evli bir kimse, iki sene sonra ben falanca şehre temelli yerleşeceğim demekle orasını **vatan-ı asli** edinmiş olur mu?

Cevap:

Hayır olmaz. Bir şehre yerleşilir, temelli kalmaya niyet edilirse o zaman **vatan-ı asli** edinilmiş olur. Bu arada herhangi bir görevle birkaç aylığına veya birkaç seneliğine başka şehre gidilse de yine orası yani temelli yerleşmeye niyet ettiği şehir **vatan-ı asli** olur. Bir yerin **vatan-ı asli** olması için, önce orayı vatan edinip orada ikamet etmek gerekir. Bunun bozulması için de, yeni bir şehre temelli kalmak üzere yerleşmek gerekir.

Soru: Yolculuk rahat olsa da, seferi olan, dört rekat olan farzları iki rekat mı kılması gerekir?

Cevap:

Yolculuk genelde sıkıntılı olduğu için, dinimiz dört rekat olan farzların iki rekat kılınmasını bildirmiştir. Hiçbir sıkıntı olmasa da, iki rekat kılınır. Şimdi yolculuklar rahattır, seferiliğe ihtiyaç yoktur denmez. Tersine, mukim iken, hiç rahat olmasak, çok zor şartlarda bile, dört rekatlık farzları iki rekat olarak kılamayız.

Seferde insan garip olur, yardımcı bulması zor olur. Yollarda, eşkiyaya rastlaması da, mümkündür. Onun için tek başına yolculuk yapmak mekruhtur. Kadınların ise, yanlarında mahrem erkekleri bulunmadan, sefere çıkması caiz değildir. Yol çok emin olsa da, hiç eşkiya tehlikesi bulunmasa da, uçakla kısa zamanda, gitme imkanı olsa da, yine kadınların, mahremsiz, **104** kilometreden uzağa gitmeleri caiz değildir. Şimdi yolculuklar emindir, bir kadın istediği yere gidebilir demek yanlış olur. Dini hükümler zamanla değişmez. Ancak âdete ait olanlar zamanla değişebilir.

Soru: Seferde, yolculukta güçlük olunca, dört rekatlı farzlar iki mi kılınır?

Cevap:

Güçlük olmasa da, çok rahat olsa da, babasının evinden daha uygun olsa da, yine seferde dört rekatlı farzlar iki rekat olarak kılınır. Tersine, kendi evinde çok güçlük olsa da, namazlar kısaltılamaz.

Soru: Ankara'da doğdum, Eskişehir'de nikahım kıyıldı. Bursa'da düğünüm oldu. İstanbul'da ikamet ediyorum. Ancak ileride Bursa'ya gitmeyi düşünüyorum. Benim **vatan-i aslim** neresidir?

Cevap:

Bir kimsenin **vatan-i asli**si doğduğu yerdir. Evlenince, doğduğu yer **vatan-i asli** olmaktan çıkar. Evlenmekten kasıt da nikah veya düğün olunan yer değil, zifaf olunan yerdir. Zifaf nerede olmuşsa, orası **vatan-i asli** olur. Eğer İstanbul'a temelli yerleşseydiniz, evlendiğiniz yer de **vatan-i asli** olmaktan çıkardı. Ancak İstanbul'da temelli kalmayı düşünmediğinize göre **vatan-i asliniz** evlendiğiniz yani zifaf olan yerdir.

Vatan-ı ikamete uğramak

Soru: Vatan-ı ikametim Fatih'tir. Buradan Yenibosna'ya gidip iki gün kalsam, sonra Ankara'ya gitmek niyetiyle, Yenibosna'dan çıkıp yine Fatih'e uğrasam, Fatih'te seferi olur muyum?

Cevap:

Yenibosna'dan Ankara'ya gitmek üzere yola çıkınca seferilik başlar; ancak Fatih'e uğrayınca seferilik bozulur, mukim olur. Fatih'ten çıkınca, tekrar seferilik başlar; çünkü Fatih'ten ilk defa çıkarken, seferilik mesafesindeki yola gitmeye niyet etmemiştir. Fatih'in **vatan-ı ikamet** olmasının bozulması için, Fatih'ten çıkarken **104** km yola gitmek üzere çıkması gerekirdi. Eğer Fatih'e uğramazsa, mukim olmaz.

Vatan-ı ikamet

Soru: Pazar günleri Bursa'da kalmak niyetiyle **20** günlüğüne Fatih'ten Armutlu'ya giden kimse için, Armutlu **vatan-ı ikamet** olur mu?

Cevap:

Armutlu **vatan-ı ikamet** olmaz. Eğer geceleri Armutlu'da, gündüzleri Bursa'da kalmaya niyet ederse, Armutlu **vatan-ı ikamet** olur. Gece nerede kalacağına bakılır.

Vatan-ı asli

Soru: Hanımı vefat ettikten sonra başka bir hanımla evlenenin, **vatan-ı asli**si değişir mi? Yani ilk evlendiği yer **vatan-ı aslilik**ten çıkıp, son evlendiği yer mi **vatan-ı asli**si olur?

Cevap:

Evet; ama eğer şimdiki yerde temelli kalmaya niyet etmişse, evlilik temelli kalınan yeri **vatan-i aslilik**ten çıkarmaz.

Vatan-ı ikamet ve vatan-ı sükna nasıl bozulur?

Soru: Vatan-ı ikamet nasıl bozulur?

Cevap:

Vatan-ı ikamet üç şeyle bozulur:

1- Başka bir **vatan-ı ikamete** gidince, önceki **vatan-ı ikameti** bozulur. Sefer niyetiyle çıkmamış olsa da, aralarındaki uzaklık **3** günlük yoldan az olsa da, önceki **vatan-ı ikamet** bozulur. Mesela, Fatih'te ikamet eden biri, **20** gün kalmak üzere Armutlu'ya gitse, Fatih **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar, Armutlu **vatan-ı ikamet** olur.

2- **Vatan-ı asliye** gidince de bozulur. Mesela, Fatih **vatan-ı ikameti**yken, Silivri'ye gidip evlense, Silivri **vatan-ı aslisi** olur, Fatih de **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar. Fatih'te ikamet eden biri, **vatan-ı aslisi** olan Silivri'ye bir günlüğüne dahi gitse, Fatih **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar.

3- Sefere niyet ederek çıkmaktır. Yani **vatan-ı ikametten 104** km'lik yola gitmeye niyet ederek ayrılınca, burası **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar. Mesela, **vatan-ı ikameti** olan Fatih'ten, **104** km'den fazla uzaktaki Bursa'ya gidince, Fatih **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar.

Daha az yola niyet ederek gidip gelse, **vatan-ı ikameti** bozulmaz. Mesela, **vatan-ı ikameti** olan Fatih'ten, Büyükçekmece'ye gidip gelse, Fatih **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkmaz.

Vatan-ı ikametten niyetsiz çıkıp, başka yerde seferi mesafedeki yola gitmek için niyet ederse, **104** km gitmeden önce, **vatan-ı ikamete** girerse, seferi olması bozulur, mukim olur. Niyet etmesinden başlayarak **104** km gittikten sonra, buraya girse de, artık burada mukim olmaz. Mesela, **vatan-ı ikameti** olan Fatih'ten, bir iş için, Büyükçekmece'ye gitse, sonra Büyükçekmece'den Sakarya'ya gitmeye niyet edip yola çıksa, Fatih'e uğrayıp geçse, Fatih'te seferi olması bozulur. Yani Fatih'te mukim olur. Eğer Fatih'e uğramadan, çevre yoluyla Sakarya'ya gitse, yol boyu seferi olur. Sakarya'dan, Büyükçekmece'ye dönmeye karar verse, gelirken Fatih'e uğrasa, Fatih'te mukim olmaz, seferi olur.

Vatan-ı ikameti olan Fatih'ten, Büyükçekmece'ye gelen kimse, yolda ve Büyükçekmece'de seferi olmaz. Büyükçekmece'de **20** gün kalmaya niyet ederse, Fatih **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar. Büyükçekmece **vatan-ı ikameti** olur. Sonra, Fatih'e gidip bir gün kaldıktan sonra, Çanakkale'ye gitmeye niyet ederek yola çıksa, Büyükçekmece'ye uğrayınca, mukim olur. Büyükçekmece'den çıkınca seferilik tekrar başlar.

Büyükçekmece'de **20** gün kaldıktan sonra, Çanakkale'ye gitmek niyetiyle yola çıkan, **104** km'lik yol gitmeden, mesela Güzelce'den, bir iş için, yine Büyükçekmece'ye dönse, mukim olmaz; çünkü üç günlük yola gitmek niyetiyle çıkınca, Büyükçekmece **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkmıştır.

Vatan-ı sükna

Soru: Vatan-ı sükna nasıl bozulur?

Cevap:

Vatan-ı sükna, uğranılan yer olup, **15** günden az kalmak için niyet edilen yahut bugün yarın çıkarım diyerek uzun müddet oturlan yerdir. Seferi olan, **vatan-ı**

süknada mukim olmaz. Seferi olmayan, **vatan-ı sükna**da mukim olur. Sefer mesafesi kadar uzak olmayan bir yere gitmek için şehirden çıkan, bu yerde **15** günden az kalsa, burası **vatan-ı sükna** olur. Burada misafir olmaz. Mesela, **vatan-ı ikameti** Fatih olan, Büyükçekmece'de **10** gün kalsa, Büyükçekmece **vatan-ı sükna** olur. Büyükçekmece'de misafir olmaz. Büyükçekmece'den sefere niyet etmeden çıksa, yoldayken, Sakarya'ya gitmeye niyet etse, seferi olur. Fatih'e uğrarsa Fatih'te mukim olur; çünkü **vatan-ı asli**ye veya **vatan-ı sükna**ya girmediği için ve Büyükçekmece'den sefer niyetiyle çıkmadığı için, Büyükçekmece'nin **vatan-ı sükna** olması bozulmuş olmaz.

Görülüyor ki, **vatan-ı sükna**nın bozulması, **vatan-ı ikamet** gibi oluyor. **Vatan-ı sükna**da mukim olmak için, bununla **vatan-ı asli** veya **vatan-ı ikamet** arası sefer mesafesinden [**104** km'den] az olmalıdır. Mesela, bir kimse Fatih'ten Büyükçekmece'ye gidiyor. Büyükçekmece'den Güzelce'ye doğru yola çıkıyor. Güzelce'ye gelmeden, Büyükçekmece'ye dönüyor. Unuttuğunu alıp, Sakarya'ya gidecektir. Fatih'e uğramıyor, Büyükçekmece'de, namazı mukim olarak kılar; çünkü Büyükçekmece'den ayrılırken sefere niyet etmediği ve Güzelce'ye girmediği için, Büyükçekmece **vatan-ı sükna** olmaktan çıkmadı. Eğer, Büyükçekmece'den sefere niyet ederek çıksaydı veya Güzelce'ye girseydi, Büyükçekmece **vatan-ı sükna** olmaktan çıkardı. Büyükçekmece'de seferi olurdu.

Sefer mesafesindeki yani **104** km'den fazla olan yola sefer niyetiyle çıkan kimse, **104** km gitmeden önce, bir kasabada **15** günden az kalsa, sonra buradan çıksa, bu kasabaya tekrar gelirse mukim olmaz; çünkü ilk geldiğinde de seferi idi. Mesela, Fatih'ten sefer niyetiyle, Çanakkale'ye gitmek üzere yola çıkan kimse, Büyükçekmece'de **10** gün kalsa, sonra, Büyükçekmece'den çıktıktan sonra, tekrar Büyükçekmece'ye gelirse mukim olmaz; çünkü Büyükçekmece'ye ilk geldiğinde de seferiydi.

Doğduğu ve geçimini sağladığı yer

Soru: Bir arkadaş, (**Vatan-ı asli**, insanın doğduğu yer değil, doyduğu yerdir. Doyduğun yerde birkaç sene de kalsan **vatan-i asli** olur) dedi. **Vatan-i asli**, doğduğumuz yer değil midir?

Cevap:

Bir kimsenin, **vatan-ı aslisi**, doğduğu yerdir. Eğer bu kimse, başka bir şehirde evlenirse, doğduğu yer vatani asli olmaktan çıkar, artık evlendiği yer **vatan-ı asli** olur. Evlendiği yerden başka bir şehirde temelli kalmaya niyet ederse, artık evlendiği yer de **vatan-ı asli** olmaktan çıkar, temelli kalmaya karar verdiği yer **vatan-ı asli** olur.

(İnsan doğduğu yerde değil, doyduğu yerde yaşamalı) atasözünün, **vatan-ı asli** ile alakası yoktur. Bu söz, bir insanın işi, ticareti nerde iyi ise, orada yaşaması gerekir demektir.

Seferilikle ilgili örnekler

Soru: Seferilikle ilgili örneklerle bilgi verir misiniz?

Cevap:

1- Vatan-ı aslisi Van olan bir kişi, çoluk çocuğuyla İzmir'e temelli yerleşmek için gelse, ve otele yerleşse, ev tutunca eşya gelecek olsa, çoluk çocuk daha sonra gelse bile o kişinin **vatan-ı asli**si İzmir olur.

2- Vatan-ı aslisi Sivas olan bir babanın, Fatih'te oturmakta iken, Sivas'ta oturan hanımı, Fatih'e gelince doğursa, çocuğu, Fatih'te de ikamet eden babanın yanına bırakıp Sivas'a gitse, çocuğun **vatan-ı asli**si Fatih'tir. Çocuğun doğup büyüdüğü yer **vatan-ı asli**si olur. Ana babasına bağlı olmaz.

3- Bir kimse, Sivas'ta doğduktan **6** yıl sonra babası ile birlikte Fatih'e yerleşse, orada ilkokulu bitirdikten sonra, talebelik sebebiyle çeşitli illerde bulunsa, **vatan-ı asli**si doğduğu yer olan Sivas'tır.

4- Bingöl'e gitmek üzere Van'dan çıkınca seferi olunur. Bingöl'den Van'a gelince de, bir hafta sonra tekrar gitmeye karar verilmişse, Van'da da seferi olunur.

5- 15 günden fazla kalmak niyetiyle Ankara'dan Fatih'e giden bir kişi. Fatih'e gelince işinin on günde biteceğini anlarsa, yani **15** günden fazla kalmayacağına karar verdiği andan itibaren, seferi olur.

6- Vatan-ı asli Konya olan bir kimse vazife icabı Fatih'te otursa, fakat işyeri Fatih'ten **120** km. uzaklıkta olsa pazar hariç, her gün işine gidip akşama eve dönüyorsa, hem Fatih'te hem de işyerinde seferi olur. Vaziyet hiç değişmez ise ömür boyu seferilik devam eder. Ancak Fatih **vatan-ı asli** olursa, Fatih'te bulunduğu sürece seferi olmaz. Fatih'ten çıkıp, işyerinden tekrar Fatih'e dönünceye kadar seferi olur.

7- Vatan-ı aslisi Adana olan, Ankara'dan Bursa'ya **2** günde bir gidip gelen bir şoförün hem Ankara'da hem Bursa'da evinde olsa **15** günden fazla kalmaya niyet etmedikçe hep seferi olur. Eğer Adana'ya giderse, orası **vatan-ı asli** olduğundan seferi olunmaz. **Vatan-ı aslide** bir saat de kalırsa seferilik sona erer.

8- Vatan-ı asli Adana olan ve Eskişehir'de ikamet eden bir kimse, oradan da çıkıp gezerken niyetsiz **45** km uzaklıktaki Bozüyük'e uğrayınca, Ankara'ya gitmeye karar verse, Eskişehir'e uğramadan Ankara'ya gitse, Bozüyük'ten çıkıştan itibaren seferi olur. Eskişehir'e uğrarsa, Eskişehir'de mukim olur. Fakat Ankara'dan dönerken Bozüyük'e gitmeye niyet etse, Eskişehir üzerinden dönse, Eskişehir'de seferi olur.

9- Tamir sebebiyle gemide **15** günden fazla kalan bir kimse, Kaptan (**Burada 15 günden fazla kalacağız**) derse, karada mukim, denizde seferi olur. Gemi vatan olmaz. (**Ne kadar kalacağımız belli değil**) der ise **15** günden fazla kalırsa, yine seferi olunur.

Seferi olan, camide veya evde yalnız veya cemaatle namaz kılarken ezan okur. Çünkü camide, okunan ezan, onun namazı için sayılmaz. Yolcu, çıkarken misafir olduğu yere gelinceye kadar misafir sayılır. Gelip de **15** günden fazla kalmaya niyet ederse mukim olur.

İkinci namazının son rekatına yetişen seferi kimse, imamın mukim olduğunu zannederek **4** rekat kılsa, sonra imamın seferi olduğunu öğrense, kasten **4** rekat kılmadığı için mahzuru yoktur.

Misafir, seferde **Şafii** veya **Maliki**'yi taklit ederek iki namazı, takdim ve tehirle yani öğle ile ikindiye öğle vaktinde veya ikindi vaktinde, akşam ile yatsıyı, akşam veya yatsı vaktinde kılabilmek yani cem edebilmesi için bir ihtiyaç hasıl olması gerekir. Gerek yolda ve gerekse seferde ihtiyaç hasıl olmadan takdim ve tehir ile namaz kılınmaz. Çünkü, kolay hükümleri toplamaya telfik denir ki, caiz olmaz.

Seferde trenle giden bir kimse, trende namazlarını ayakta kılamazsa, tren durduğu zaman takdim veya tehirle kılar.

Mestli bir kimse, abdestli olarak sefere çıksa, **3** günlük mesh süresi abdest bozulduğu anda başlar **3** gün devam eder.

Seferiliğin başlaması

Soru: **Vatan-ı asli**den çıkıp sefer mesafesindeki bir yere giderken, fabrika, kışla, mezarlık gibi bir yeri geçince seferilik başlar; fakat **vatan-ı ikamet**ten ise, evden çıkar çıkmaz seferilik başlar deniyor. Doğru mudur?

Cevap:

Doğru değildir. İkisinde de, fabrika, kışla, mezarlık gibi bir yeri geçince, seferilik başlar.

Seferilikte mesafe

Soru: Seferilikte mesafe ne kadardır?

Cevap:

Üç günlük yola, süratli bir araç ile, mesela trenle daha az zamanda giden de seferi olur. ([Mecelle şerhi](#))

Keşfedilecek yeni bir vasıta ile, bir saniyede, bir anda Amerika'ya giden de seferi olur. Eskiden kerametle bir anda başka ülkelere giden evliya da seferi olarak namazlarını kılmıştır. Yine din kitaplarında deniyor ki:

Bir yere giden iki yol olsa, biri kısa, öteki uzun olsa, uzun yol, **104** kilometreden fazla ise, bu uzun yoldan her vasıta ile [otobüsle, uçakla veya kerametle] giden seferi olur. Eskiden hızlı giden atlar da var idi. Ama dinimiz, atı değil deve yürüyüşünü esas almıştır. Mesela Fetava-i Hindiyye'de buyruluyor ki:

Bir kimse, üç günlük [**104** km] mesafede bulunan bir yere, süratli koşan bir at ile iki günde veya daha az bir zamanda varmış olsa da, yine seferi olur, dört rekatlık namazlarını kısaltarak iki rekat olarak kılar. Cevhere kitabında da böyle bildirilmektedir. ([On beşinci bab](#))

[İbni Âbidin hazretleri buyuruyor ki:](#)

Âlimlerin hepsi, seferiliği **fersah** denilen, bir saatte gidilen yolun uzunluğu ile bildirmiştir. Seferi olacak mesafeyi de **15, 18 ve 21 fersah** olarak tespit etmişlerdir. Fetva **18** fersaha göre verilmiştir. (Redd-ül- Muhtar)

Bir fersah **6** km civarındadır. Net olarak **5,8** kilometredir. Bu da yaklaşık **104** km ediyor. **Maliki, Şafii** ve **Hanbeli** mezheplerinde ise **80** kilometreden fazla giden seferi olur. (Mezahib-i Erbea)

Soru: Peygamberin zamanında otobüs ve uçak gibi araçlar olmadığı için **104** km den fazla giden seferi olur demiştir. Ama bugün için bu mesafe çok azdır. Seferilikte mesafe değil, varılan zaman yani süre önemli olmalıdır. **104** km bir yol için namazı kısaltmak nasıl doğru olabilir? Bu dini kolayına geldiği gibi değiştirmek olmuyor mu?

Cevap:

Kaş yapayım derken göz çıkardığının farkında değilsiniz galiba. Farkında olmasanız bile hatta aksini iddia etseniz bile, sözlerinizden şu anlam çıkıyor:

Allah, ileride otobüs, tren, uçak, deniz otobüsü, hızlı giden deniz motorlarının veya füzelerin çıkacağını [hâşâ] bilmiyordu. Onun Peygamberi de, kıyamete kadar geçerli dininde, sadece günündeki problemleri bildirmiştir.

Bu çok kötü bir suçlama olur. Allahü teâlâ, kıyamete kadar olacak lüzumlu bütün olayları Peygamberine bildirdiği için, Resulullah efendimiz her asra uygulanabilecek hükümler bildirmiştir.

Asıl sizin aklınıza göre yaptığınız teklif, dini değiştirmek olur. Dinimiz mesafe önemli diyor, zaman, süre hesaba katılmaz diyor, yukarıda bunları naklettik.

İbadet demek, Allah ve Resulü tarafından emredilen şeyi, bildirilen zamanda ve miktarda ve şartlarda yapmak demektir. Bunu azaltmak veya artırmak veya çeşitli şekilde değiştirmek, dini değiştirmek olur. Bunun da ibadetle alakası kalmaz.

Soru: Seferilikte üç günlük yol esastır. Bu da **104** km civarındadır. Bu yol, çok engebeli olsa, bu yüzden, **4-5** günde gidilebiliyorsa; fakat yol **104** km.nin altında ise seferi olur mu?

Cevap:

Hayır seferi olmaz; çünkü mesafe esastır. Tersine uçakla bir saatte gidilerek, zaman kısalsa da, yine mesafe esas alınır. Hangi araçla ve kaç günde gidilirse gidilsin, **104** km.den az mesafeye giden seferi olamaz. **104** kilometreden uzağa bir saniyede bile gidilse seferi olunur.

Soru: İstanbul'dan İzmit'e giden seferi olur mu?

Cevap:

Seferi olmak için **Hanefi**'de **104** km uzaklığa gitmek üzere yola çıkmak gerekir. İstanbul'un neresinden yola çıktığına göre ve gidilen yola göre değişir. Mesela:

İzmit - Bostancı köprüsü (E-5'ten 90 km, E-6'dan 102 km.)

İzmit - Boğaz köprüsü (103 km)

İzmit - Fatih köprüsü 122 km)

İzmit - Yenibosna (E-5'ten 145 km, E-6'dan 160 km.)

Demek ki, bir kimse, Boğaz köprülerinin Avrupa yakasındaki herhangi bir yerden İzmit'e giderse seferi oluyor.

Soru: Bir kimse, Yeni kapıdan deniz yolu ile Armutlu tatil köyüne gitmek üzere, İstanbul Marmara evleri birinci kısımdan çıksa, direkt Armutlu'ya vapur bulamasa, Yalova üzerinden gitmeye karar verse, Armutlu'da seferi olur mu?

Cevap:

Armutlu'ya Gemlik üzerinden gelirse, Yenikapı - Yalova arası 48 km dir. Yalova - Armutlu 73 km dir. $48 + 73 = 121$ km olur ki, seferi olur.

Armutlu'ya Çınarcık üzerinden giderse Yenikapı - Yalova arası 48 km dir. Yalova - Armutlu 58 km dir. Toplam 106 km yi buluyor ki bu yoldan giden de seferi olur. Mesafe Marmara evlerinden değil, Yenikapı'dan hesap edilir. Çünkü niyet değiştirdiği yer önemlidir.

Marmara Evleri birinci kısımdan, Armutlu'ya deniz yolu ile giden seferi olmaz. Çünkü Marmara evleri - Yeni kapı 35 km, Yeni kapı - Armutlu 58 km dir. 104 km yi bulmamaktadır.

Kara yolu ile gidecekler için de bir cetvel aşağıya çıkarılmıştır.

1- Marmara 1. kısım-Yenikapı iskelesi (Sahil yolundan): 35 Km

2- Marmara 1. kısım-Yenikapı iskelesi (E5'ten): 33 Km

3- Marmara 1. kısım-Yenibosna/E5 üzerindeki benzin ist (E5'ten): 17 Km

4- Marmara 1. kısım-Yenibosna/E5 üzerindeki benzin ist (E6'dan): 25 Km

5- Yenikapı iskelesi -Armutlu Tatil Köyü iskelesi (Deniz yolu): 27Mil = 50 Km

6- Kadıköy iskelesi- Armutlu Tatil Köyü iskelesi (Deniz yolu): 27,5Mil = 51 Km

7- Yenikapı iskelesi -Yalova Feribot iskelesi (Deniz yolu): 26 Mil = 48 Km

8- Pendik iskelesi -Yalova Feribot iskelesi (Deniz yolu): 13.2Mil = 24 Km

9- Armutlu ilçesi - Armutlu Tatil köyü (Karayolu): 4 Km

10- Armutlu ilçesi iskelesi - Armutlu Tatil Köyü iskelesi (Deniz yolu: 3Mil = 5,5 Km

11- Topçular iskelesi-Yalova (Karayolu): 20 Km

12-Yalova-Çınarcık-Armutlu Tatilköyü (Karayolu): 58 Km

13-Yalova-Orhangazi-Gemlik-Armutlu Tatilköyü (Karayolu): 73 Km

14- Orhangazi-Gemlik (Karayolu): **20** Km

15- Gemlik-Armutlu Tatil köyü (Karayolu): **38** Km

16- İzmit-Gölcük-Değirmendere-Karamürsel-Altınova-Çiftlikköy-Topçular-Yalova-Orhangazi-Gemlik-Armutlu Tatil köyü (Karayolu): **126**Km

17- Eskihisar arabalı vapur iskelesi-Topçular iskelesi (Deniz yolu): **4,8**Mil = **8,8** Km

18- Yenibosna (İhlas yuva)-Kadıköy (E5 Karayolu): **34** Km

19- Yenibosna (İhlas yuva)-Kadıköy (E6 Karayolu): **55** Km

20- Küçükbakkalköy gişeleri (E6)-Eskihisar-Topçular-Yalova-Orhangazi-Gemlik-Armutlu: **151** Km

NOT: **1** Deniz mili = **1852** m'dir.

Mesafeyi kısa zannetmek

Soru: Vatan-ı ikametim olan Fatih'ten çevre yoluyla İzmit'e gitmek üzere yola çıktım. Fatih İzmit arasının **90** km.'yi geçmeyeceğini sanıyordum. Buna göre, seferi olmadığım için, yolda öğle namazını kısaltmadan kıldım. Kartal'a varınca, Fatih'le İzmit arasındaki mesafenin **110** km.'yi geçtiğini öğrendim. İkindiyi kaç rekât kılmam gerekir?

Cevap:

Seferi uzaklıktaki bir yola çıkan, mesafenin uzunluğunu bilmese de seferi olur. Seferi olduğu bilinmeyince dört kılmak günah olmaz. İlk yola çıkışta, bu yolun **100** km.'den az olduğu sanılıp da, bu yolun aslında **104** km.'den fazla olduğu öğrenilince, seferi olduğu anlaşılır.

Mesafeyi uzun zannetmek

Soru: Vatan-ı ikametim olan Üsküdar'dan, öğle vakti İzmit'e gitmek üzere yola çıktım. Üsküdar İzmit arasının seferi uzaklıkta olduğunu sanıyordum. Buna göre seferi olduğumu düşünerek yolda öğle namazını iki rekât kıldım. Kartal'a varınca, Üsküdar İzmit arasındaki mesafenin seferi uzaklıkta olmadığını öğrendim. İkindiyi kaç rekât kılmam gerekir?

Cevap:

Seferi olduğunu sanarak öğle namazını iki rekât kılmak günah olmamıştır. Ancak vakit çıkmamışsa, dört rekât olarak iade etmek, vakit çıkmışsa kaza etmek gerekir. İkindiyi de dört rekât olarak kılmak gerekir.

Seferilik ve niyet

Soru: Üç günlük yola [mesela Ankara'dan Tokat'a] giden ve orda bir hafta kalmayı düşünen her **Hanefi** otomatikman seferi mi olmuş olur?

Cevap:

Evet. Gitmeye karar vermek niyettir.

Soru: İlmihal'de, (Niyet etmez ise, bütün dünyayı dolaşsa bile, misafir olmaz) deniyor. Sefersiz niyet, niyetsiz sefer olmaz, ikisinin de olması lazım deniyor. Biri olmazsa olmaz deniyor. Ben niyet etmeden uçağa binip Amerika'ya gitsem seferi olmayacağımı anlıyorum. Anladığım doğru mu?

Cevap:

Anladığınız yanlış. Amerika'ya gitmek için bilet alıyorsunuz, uçağa biniyorsunuz ve Amerika'ya gidiyorsunuz. Bunlar niyet değil mi? Bunları kendi iradenizle yapmıyor musunuz? Niyet bir iş yapmaya karar vermek demektir. Hem Amerika'ya gidiyorsunuz, hem de ben gitmeye karar vermedim diyorsunuz. Gitmeniz karar verdiğinizizi gösterir. Hem niyet etmiş, hem de sefere çıkmış oluyorsunuz.

İlmihalde, (Niyet etmez ise, bütün dünyayı dolaşsa bile, misafir olmaz) dendiikten sonra, (Düşmanı arayan askerlerin hâli böyledir. Fakat, geri dönüşte misafir olur) ifadesi var. Askerler düşmanı buralarda arıyorlar, sefer mesafesi olan uzaklıkta aramıyorlar. Ama araya araya sefer mesafesini de geçseler, yine seferi olmazlar, çünkü oraya gelmek için niyet etmemişlerdi. Bir yere gitmeye karar verince sefer mesafesini geçmesi gerekir, yoksa oraya gitmekle seferi olamaz.

Başka örnek verelim:

Pendik'ten İzmit'e gitmek için otobüse binen kimse, yolda uyusa, uyanınca Bolu'ya gelmiş olduğunu görse, Bolu'da seferi olmaz. Çünkü buraya gelmeye niyet etmemişti. Ama oradan tekrar İstanbul'a gelmeye karar verirse o zaman Bolu'yu çıkar çıkmaz seferi olur.

Bolu'dan İzmit'e gelmeye karar verse, Bolu - İzmit arası seferi mesafede olmasa, yine seferi olamaz. İzmit'ten de Adapazarı'na gitse, yine seferi olamaz. Çünkü sefer mesafesi kadar gitmiyor. Adapazarı'ndan da Akyazı - Kuzuluk kaplıcasına gideyim dese, yine seferi olmaz, böyle sefer mesafesi olmayacak yerlere giderek dünyayı dolaşsa seferi olmaz.

Seferde niyet değiştirmek

Soru: İstanbul'dan deniz otobüsü ile Armutlu tatil köyüne geldik. Yol kısa olduğu için seferi olmuyoruz. Armutlu'da iken, **80** km uzaktaki Bursa'ya gidip gezmeye karar verdik. Bursa'da seferi olur muyuz?

Cevap:

Mukim bir kimse, **104** km den uzak yere gitmeye karar verince ancak seferi olur. **80** km ye gitmeye niyet etmekle seferi olmaz. Yani Bursa'da seferi olmaz. Eğer İstanbul'da iken Bursa'ya gideceğinizi bilseydiniz, hem Armutlu'da hem de Bursa'da seferi olurdu. Şimdi Bursa'da seferi olmazsınız. Ancak Bursa'dan dönerken İstanbul'a gelmeye niyetiniz olduğu için Bursa'yı çıkar çıkmaz seferi olursunuz. Armutlu'da da seferi olursunuz. İstanbul'a gelene kadar seferi olursunuz.

Seferiliğe niyet şarttır

Soru: Seferi olmak için, niyet şart mı?

Cevap:

Evet niyet şarttır. Mesela bir kimse, Pendik'ten **50-60** km uzaktaki İzmit'e gitmek üzere otobüse binse, otobüste uyuyup kalsa, Düzce'ye gelince uyanırsa, Düzce - Pendik arası, seferilik mesafesinde olduğu halde, Düzce'ye niyet ederek gelmediği için seferi olamaz. Bir kimse de, Pendik'ten Düzce'ye gitmek üzere otobüse binse; fakat ben sefere niyet etmiyorum dese de, seferi uzaklığa gitmeye karar verdiği için seferi olur. Bu kararı niyet sayılır. Yani gideceği yer seferilik mesafesinden fazla ise, niyet etmese de seferi olur; seferilik mesafesinden az ise, seferiliğe niyet etse de seferi olmaz. Demek ki, seferiliğin gerçekleşmesi için, hem seferi uzaklık şart, hem de niyet şart.

Soru: Bir kimse, **80** km uzaktaki A şehrine gitse, sonra, bir iş çıkıp A şehrine **85** km uzaktaki B şehrine gidip tekrar A şehrine dönse, B şehrinde seferi olur mu?

Cevap:

Seferi olmaz. Eğer A şehrine giderken, B şehrine de uğrayacağını biliyorsa, o zaman hem A şehrinde, hem de B şehrinde seferi olur.

Soru: Bir kimse, seferi uzaklığındaki A şehrine toplam **30** gün kalmak üzere gitse, gittiğinde orada on gün kaldıktan sonra, **10** km uzaktaki B şehrine gidip, orada on gün kaldıktan sonra, **10** km uzaktaki D şehrine gitse, orada da on gün kaldıktan sonra tekrar A şehrine gelse, **30** gün hep seferi mi olur?

Cevap:

Hayır seferi olmaz, mukim olur. Mukim olduktan sonra, seferi uzaklığa gidilmedikçe hep mukim olunur. Eğer, çıkarken, B ve D şehrinde onar gün kalacağını biliyorsa, **30** gün hep seferi olurdu. Aynı durumda, **Maliki**'yi taklit eden ise hep mukim olurdu.

Seferiliği kaldırma hilesi

Soru: İstanbul Fatih'ten İzmit arası seferi uzaklıkta olduğu için, bir kadın yanında mahremi olmadan İzmit'e gidemiyor. Hocanın biri, bir hile bulmuş. (Pendik veya Gebze'ye kadar niyet etmezsiniz, sonra niyet etseniz de, zaten seferi olmazsınız ve mahremsiz İzmit'e gidebilirsiniz) demiş. Böyle bir niyetle bir kadının Fatih'ten İzmit'e mahremsiz gitmesi caiz olur mu?

Cevap:

Kesinlikle caiz olmaz. O zaman niye Gebze'de niyet ediyor ki? İzmit'e kadar hiç niyet etmesin. Adapazarı'na niyet etmeden gitsin, Ankara'ya niyet etmeden gitsin. O zaman bir kimse, niyet etmedim diyerek dünyayı dolaşsa seferi olmaz. Seferilik diye bir şey kalmamış olur. Niyet, bir yere gitmeye kalbden karar vermek demektir. Seferi olmamak için, niyet etmiyorum demek geçersizdir. Ankara'ya gitmek için karar verip

bileti almak niyettir. Ankara'ya gitmeye karar verse, biletini de alsın, ben sefere niyet ettim dese; fakat gitmese seferi olmaz. Demek ki, seferi olmak için hem niyet, hem de gitmek gerekiyor. Karar verip gittiği halde, ben niyet etmedim demesi geçersizdir. Buna hile-i şeriyye denmez, hile-i bâtila yani bâtil olan hile denir.

Yalova'da mukim olarak kurban kesmek için de, böyle geçersiz hile yapılmış. Kara yoluyla giderken, Kartal'a, Pendik'e kadar niyet edilmemiş, sonra niyet ediliyormuş. Madem istenildiği zaman niyet edilebiliyor, hiç niyet edilmeden gidilsin! Ama bu yanlış olur. Yalova'ya gitmeye karar vermek niyettir. **104** kilometreden fazla giden, seferi olur, keseceği kurban da nafile olur.

Seferde ezan ve ikamet

Soru: Misafir, yalnız veya cemaatle namaz kılsa, ezan ve ikamet okur mu?

Cevap:

Seferi olan, camide veya evde yalnız veya cemaatle namaz kılarken ezan okur. Çünkü camide, okunan ezan, onun namazı için sayılmaz. Hem ezan hem ikamet okumak iyi olur. [Seferi olan ezanı dışarıda okumaz. Gittiği otelde, evde veya caminin içinde okuyabilir. Yavaşça okur, sadece kendi duyacak kadar okur.]

Seferilik ve namaz

Hanefi mezhebinde seferde, **4** rekat olan farz namazları **2** rekat kılmak vaciptir. **4** rekat kılmak mekruhtur, günah olur. Hadis-i şerifte, ([Seferde namazı tamam kılan hazarda eksik kılan gibidir](#)) buyuruldu. Üç rekatları aynen kılar. Müekked sünnetler, gayrı müekked sünnet haline gelir.

Maliki'de, meşru seferde **4** rekat farzları **2** kılmak sünnet, **Şafii**'de, meşru seferde, **2** veya **4** kılmak da caizdir. İki kılmak evladır. **Hanbeli**'de ise seferde **2** veya **4** kılmak **Şafii**'deki gibidir.

Hanefi'deki Müslümanların günah işlememeleri için **4** rekatlık namazlarını seferde **2** rekat olarak kılmaları gerekir. Bunun için sefere ait hükümleri de bilmek gerekir. Bu bilgiler **Hanefi**'ye göre aşağıya çıkarılmıştır:

Seferinin cemaatle namazı

Soru: Seferi cemaatle namazı nasıl kılar?

Cevap:

Misafir imam, namaz içinde, mukim olmaya niyet edip, **4** rekat kılsa, cemaatin de namazı sahih olur.

Seferi imama uyan mukim, imam selam verdikten sonra kalan rekatları tamamlarken secde-i sehvi gerektiren bir şey yaparsa, secde-i sehvi yapar.

Bir kimse, namaz vaktinin sonunda sefere çıksa, bu namazı kılmamış ise, iki rekat kılar. Vaktin sonunda vatanına gelse, bu vaktin namazını kılmamış ise, dört rekat kılar.

Misafir imama uyan mukim, ilk teşehhüdde salevatları okumaz. Ettehiyyatüyü yavaş okur. Misafir, Cuma günü ahir zuhur namazını iki rekat olarak kılar.

İstanbul'da öğrenci olan bir kimse, haftanın herhangi bir gününde bir iş için seferi uzaklığa gitse, sefer dönüşünde de bu hafta da falan yere gideceğim diye de niyet etse İstanbul'da seferi olur.

Seferiliğe ait yeteri bilgiye sahip olmayan bir kişi seferi olduğundan şüphe ederse, mukim olur. Namazlarını **4** rekat olarak kılmaması gerekir. Tahmininde yanılrsa bile kasten **4** kılmadığı için mazur sayılır. Fakat seferi değilken **2** kılsa, kıldığı namazları kaza etmesi gerekir. İhtiyatlı hareket etmelidir.

Seferde, **Şafii** veya **Maliki**'yi taklit eden yolcu, ikindi ile cem ederek kılmak için, öğleyi geciktirirse, öğle vakti çıktıktan sonra, öğleyi kılmadan önce mukim olsa, önce öğle namazını kaza eder. Öğleyi kazaya bıraktığı için günaha girmez. Çünkü namazı özürsüz kazaya bırakmak günahdır. Burada seferde olmak özrü ile kazaya bırakıldığı için günah olmaz.

Soru: Misafir, gittiği yerde istediği gibi hareket edebilir mi? Teklif edilmeden imamlığa geçebilir mi?

Cevap:

Bir eve misafir gidildiği zaman ev sahibinin gösterdiği yere oturmalıdır. Namaz kılariken ev sahibi imam olur veya imamı tayin eder. Kısacası oranın amiri ev sahibidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Bir arkadaşınızın yanına gidince, yanından ayrılıncaya kadar arkadaşınız sizin emirinizdir.) [İbni Adiy]

Soru: Öğle namazında, mukim cemaatte imam olan seferi kimse, unutup dört rekat kılsa, bir kısmı imamlarla birlikte, dört kılsa, bir kısmı da imam üçüncüye kalkınca, kendi başına kalan iki rekatı tamamlasa, ne olur?

Cevap:

Seferi imama sonuna kadar uyan mukimlerin namazları bozulur. Çünkü farz kılan, nafîle kılanı uyamaz. İki rekat kıldıktan sonra, imama uymayıp diğer iki rekatı kendi başına tamamlayanların namazları ise sahih olur.

Soru: Seferi olan cemaat, mukim olan imama uyması durumunda **4** rekatlı farz namazları nasıl kılar?

Cevap:

Dört rekat olarak kılarlar.

Soru: Seferi olan bir imama mukim biri uyarsa namazını kısa mı kılar yoksa uzun mu kılar?

Cevap:

Mukim namazını kısaltamaz. Kaç rekatsa öyle kılar. Mesela öğle namazı ise **4** rekata tamamlar.

Soru: İkinci namazının son rekatına yetişen seferi kimse, imamın seferi olduğunu zannederek **2** rekat kılsa, sonra imamın mukim olduğunu öğrense ne yapması gerekir?

Cevap:

Zan ile hareket edilmez. İmamın seferi olduğu bilinmiyorsa mukim olduğu anlaşılır. Vakit çıkmamışsa iade etmek, vakit çıkmışsa kaza etmek gerekir.

Soru: İkinci namazının son rekatına yetişen seferi kimse, imamın mukim olduğunu zannederek **4** rekat kılsa, sonra imamın seferi olduğunu öğrense ne yapması gerekir?

Cevap:

Kasten **4** rekat kılmadığı için mahzuru yoktur.

Soru: Seferi imam, mukim cemaate Cuma namazı kıldırabilir mi?

Cevap:

Kıldırabilir.

Soru: Seferi imama uyan mukim, imam selam verdikten sonra secde-i sehvi icap eden bir şey yapsa, secde-i sehvi gerekir mi?

Cevap:

İmamla kılarırken, cemaattan biri, hata yaparsa secde-i sehvi yapmaz. İmam selam verdikten sonra kalan rekatları tamamlarken secde-i sehvi gerektiren bir şey yaparsa, o zaman secde-i sehvi yapar.

Soru: Mukimken seferi olan imama uyudum. İmam, yanılıp üçüncü rekata kalkıp dörde tamamladı. Ben, tek başıma iki rekat daha kıldım. Seferi biri de, imam ayağa kalkınca selam verdi. Diğer seferiler dört rekat kıldı. Hangilerinin namazı sahih oldu?

Cevap:

Sizin namazınız sahih olmuştur. Ayrıca, imam üçüncü rekata kalkınca selam veren seferinin namazı da sahih olmuştur. Fakat dört rekat kılan seferilerin namazı mekruh olmuştur.

Soru: Misafir imama uyan mukim, ilk teşehhüde salevatları okur mu?

Cevap:

Salevatları okumaz. Ettehiyyatü'yü yavaş okur.

Soru: Seferde **4** rekat kılan **Şafii**'ye, mukim **Hanefi** uyabilir mi?

Cevap:

Uyabilir.

Soru: Seferde de, cemaatle namaz kılmak sünnet mi?

Cevap:

Evet.

Soru: Öğle vakti misafirlerle uyuyakalmışız. İkinci vaktinde öğle namazını cemaatle kaza ederken, ev sahibi olarak ben imam oldum. Seferi olan bu misafirlerin, mukim olduğum için bana uyarak kıldıkları namaz sahih oldu mu?

Cevap:

Sahih olmadı. Çünkü misafirlerin ilk oturuşu farz, mukim olan imamın ilk oturuşu vaciptir. Farz kılan bir kimse, nafile veya vacip kılan imama uyamadığı gibi, bir rüknü farz olarak eda edecek kimse de, onu nafile veya vacip olarak eda eden imama uyamaz. (Redd-ül Muhtar)

Soru: İlmihal'in cemaatle namaz bahsinin sondan ikinci paragrafında, (Misafir, dört rekatlı olan farzları eda ederken, mukime uyabilir. Mukim imama vakit içinde uyan misafirin namazı değişerek, imamın namazı gibi dört rekât olur. Fakat misafir kazayı iki rekât kılması gerektiğinden, mukim imama uyamaz. Çünkü, oturması ve okuması farz olan, nafile olana uymuş olur) deniyor. Bunun izahı nasıldır?

Cevap:

Seferi olan kimse, öğle, ikindi ve yatsı namazını kılamayıp kazaya bırakınca, kazayı iki rekât kılması gerektiğinden, aynı namazı kaza eden mukim imama uyamaz. Çünkü, mukim imamın, ikinci rekâtın sonunda oturması farz değildir. Seferi olanın ise, oturması farz olduğundan mukim imama uyamaz.

Seferi olan kimse, vakit namazlarında mukim imama uyabilir.

Soru: Bir arkadaş, (İlmihal kitabında, misafir olan mukim imama ikinci rekâttan sonra uyamaz yazıyor) diyerek cemaate uymadı. Böyle bir şey var mı?

Cevap:

Böyle bir şey yok. Misafir olan her rekâttan mukim imama uyabilir. İlmihalde şöyle diyor:

Misafir, dört rekâtlı olan farzları eda ederken, mukime uyabilir. Yetişemediği rekât olursa, imam selam verdikten sonra dörde tamamlar. Çünkü, mukim imama, vakit içinde uyan misafirin namazı değişerek, imamın namazı gibi dört rekât olur.

Soru: Seferi imam son teşehhüdde, salli barik ve Rabbena'yı okurken, mukim olan cemaat Ettehiyyatü'yü okuduktan sonra kelime-i şehadeti tekrar eder mi?

Cevap:

Tekrar etmesi iyi olur. Susup beklemesi de caizdir.

Soru: Seferi imam, iki rekât kılması gereken farzı dört kılsa, kendisinin ve cemaatin namazı sahih olur mu?

Cevap:

Seferi olan imam, ikinci rekâta teşehhüdü okuduktan sonra, yanılıp üçüncü rekâta kalksa ve namazı dörde tamamlasa, imamın ve ona uyan seferilerin namazı sahih olur. Mukimlerin namazı sahih olmaz; çünkü imamın son iki rekâtı nafîle olur. Nafîle kılana, farz kılanlar uyamaz.

Seferi imam, ikinci rekâta teşehhüdü okuyup, üçüncü rekâta kalkınca, seferi olan cemaat kalkmayıp, selam verse, namazları sahih olur. İmama uyup dört rekât kılan seferilerin namazlarıysa, mekruh olur. Mukimlerinse hiç sahih olmaz.

Soru: Misafir imam, namaza başlayınca, mukim olmaya niyet edip, 4 rekat kılsa, cemaatin de namazı sahih olur mu?

Cevap:

Evet, sahih olur. Mukim olan kimse, seferi olan imama uyarsa, imam yanılıp üçüncü rekata kalkıp dörde tamamlarsa, imamın namazı sahih olur, ona uyan cemaatin namazı sahih olmaz. Seferi bir kimse, seferi imam üçüncü rekata ayağa kalkınca selam verse, namazı sahih olur. Fakat bilerek dört rekat kılan seferilerin, namazı mekruh olur.

Mesbuk ve nafîle

Soru: İmam, öğlenin farzını kıldırırken, Ettehiyyatü'yü okuduktan sonra yanılarak beşinci rekâta kalkıp, altıncı rekâtı da kılıp selam verdi. Mesbuk olan bir arkadaş da, imam selam verdikten sonra kalkıp bir rekât daha kıldı. Mesbuk arkadaşın namazı sahih oldu mu?

Cevap:

İmamın kıldığı beşinci ve altıncı rekâtlar nafîle olduğundan, farz kılan, nafîle kılan imama uyduğu için namazı sahih olmadı.

Kelime-i şehadeti tekrar etmek

Soru: Seferi imama uyan mukimin, imam son oturuşta Salli, Barik ve Rabbenâ'yı okurken, kelime-i şehadeti tekrar etmesi iyi olur mu?

Cevap:

Evet, iyi olur.

Vasitalarda namaz

Soru: Vasitalarda namaz kılınır mı?

Cevap:

Sağlam bir kimsenin, gemi, tren, uçak ve otobüs gibi vasitalarda, farzları oturarak kılması caiz değildir. Ancak teyemmüm yapmak için gereken özürler varsa caizdir. (Halebi, Redd-ül Muhtar)

Zaruri özürler şunlardır:

Malın, canın, hayvanın tehlikede olması, inince hayvanın veya hayvandaki veya yanındaki eşyanın, malın çalınması, yırtıcı hayvan, düşman, yerde çamur olması, yağmur olması, hastanın, inerken, binerken iyi olmasının gecikmesi veya hastalığının artması, arkadaşlarının beklemeyip tehlikede kalması, indikten sonra hayvana yardımcısız binememek gibi sebepler birer özür olur.

Böyle bir özürle vasıta içinde ima ile namaz kılmak caiz olur. Namazda oturur gibi yere veya koltuğun üzerine oturarak ve kibleye dönerek namaz kılınır.

Bildirilen özürler yoksa, oturarak vasıtada namaz kılınmaz. Otobüslerin verdiği molalarda kılınabilir. Yahut otobüsü durdurup namaz kılınır. Durdurulamazsa, inilir, namaz kılındıktan sonra başka vasıta ile gidilir. İlk otobüse binerken, **(Namaz vakitlerinde yolda duruyorsanız sizden bilet alayım)** diye pazarlık ederek binmelidir.

Bu da yapılamazsa, diğer üç mezhepten biri taklit edilerek iki namaz cem edilir.

Giden gemide farzları, özürsüz oturarak kılmak, iki imama göre caiz değildir. Baş dönmesi özürdür.

Deniz ortasında demirli gemi, rüzgarla çok sallanıyorsa, giden gemi gibidir. Çok sallanmıyorsa, sahile yanaşmışsa, farz namazları oturarak kılmak caiz olmaz.

Giden gemide, namaza başlarken kibleye karşı durmak ve gemi dönünce, kibleye dönmek gerekir.

Seferi olan, vapurda ve trende, farz namaza kibleye karşı durup secde yerinin yanına pusula koymalı, vapur ve tren döndükçe, kendisi kibleye karşı dönmelidir. Yahut başka birisi, sağa sola dön demelidir. Namazda göğsü kibleden ayrılırsa, namazı bozulur. Çünkü, vapur ve tren ev gibidir. Hayvan gibi değildir.

Otobüste, trende, dalgalı denizde kibleye dönemeyenin, farz namazları caiz olmaz. Bunlar yolda seferi oldukları müddetçe **Maliki**, **Şafii** veya **Hanbeli**'yi taklit ederek, iki namazı cem ederek kılabilir.

Soru: Talebeler olarak geziye gidiyoruz. Arabada namaz kılmam gerekebilir. Nasıl yapacağım?

Cevap:

Arabada mecbur kalmadıkça kılmayın. İki namazı cem ederek kılın. Arabada kılmak zorunda kalırsanız bağdaş kurarak veya diz üstü oturmanız gerekir. Ayakkabıyı çıkartmanız gerekir. Kibleye karşı ima ile kılınır.

Soru: Araba devamlı hareket ederken kibleye doğru nasıl kılabilirim? İma ile nasıl kılınır?

Cevap:

İma demek rüku için biraz eğilmek, secde için ondan fazla eğilmekle olur. Hastalar da böyle yapar. Yollar hep eğri büğrü değil ya, düz yolda giderken zaten iki rekat kılacaksınız, en kısa sureleri okursunuz, kibleye dönersiniz öyle kılarırsınız. Ama dediğim gibi arabada kılmayı tercih etmeyin, iki namazı birleştirip kılın.

Soru: Arabada yanımda su götürmeyi düşünüyorum. Olur da abdestim bozulurda abdest alırım diye. Sadece farz olan yerleri yıkasam caiz olur mu?

Cevap:

Caiz olur. Sadece bir kere de yıkasanız olur, üç kere yıkamak şart değil. Yani bir gazoz şişesindeki su ile rahat abdest alınır.

Soru: Uçakla giderken bir namaz vakti çıkacak olsa, ne yapmak gerekir?

Cevap:

Uçakta namaz kılınır. Uçakta kılma imkanı olmayıp vakit de çıkacak olsa, diğer üç mezhepten birini taklit ederek, iki namazı cem ederek takdim veya tehir ile kılmak gerekir. Sabah namazı cem edilmez. Sabah namazını uçakta ima ile kılmak gerekir. (Hadika)

Soru: Uçakta namaz ima ile kılınır mı?

Cevap:

Otobüs gibidir.

Soru: Uçakla ABD'ye gideceğim. Öğle namazı vakti girmeden İstanbul'dan ayrılmış oluyorum. Öğleyi nasıl kılacağım?

Cevap:

İki yol var:

1- Uçakta kılınabiliyor. Arka kısımda ayakta kılma imkanı var. İki rekat farzını kılıyorsunuz o kadar.

2- Eğer uçakta ayakta kılma imkanı olmazsa, inince ikindi ile cem edip kılarım diye karar verirsiniz. Uçaktan inince, **Maliki** mezhebini taklit ederek, sünnet kılmadan iki rekat öğle, iki rekat da ikindi namazını beraber kılarırsınız.

Not: İkinci vaktinde de Amerika'ya varamıyacaksanız, ayakta kılma imkanı da olmazsa, o zaman uçakta iken, koltukta diz üstü veya bağdaş kurup oturarak ima ile namazınızı kılarırsınız. Zaten gelirken bunu mecburen yapacaksınız. Zira vakitler havada iken geçiyor.

Soru: Namazı otobüste oturarak kılmak zorunda kalırsak otobüsün durmuş olması mı gerekiyor?

Cevap:

Dururken kılma imkanı varsa dururken kılınır. Durmuyorsa, hareket ederken de kılınır.

Soru: Yolculuk esnasında vapurda veya trende kibleye dönmek şart mıdır?

Cevap:

Evet kibleye dönmek şarttır. Yolculukta dört rekatlı farzlar iki rekat kılınır. İki rekat namaz kılana kadar trenin, yönü genelde değişmez. Yani tren fazla viraj almaz. Eğer, eğri bükürü giderse, kibleye karşı durup, secde yeri yanına pusula koymalı. Vapur veya tren döndükçe, kendisi de kibleye karşı dönmelidir. Yahut başka birisi, sağa sola döndürebilir. Vapur ve tren ev gibi olduğu için, namazda göğsü kibleden ayrılırsa, namazı bozulur. Böyle vasıtalarda kibleye dönemeyenin, farz namazları caiz olmaz. Bunlar yolda seferi oldukları müddetçe, vardıkları yerde diğer üç mezhepten birini taklit edip iki namazı cem ederek kılabilirler.

Soru: Dünyanın dönüşünden, daha hızlı giden bir uçakla, mesela, Ekvator'da iken, yarım saatte dünyanın etrafında bir tur atacak şekilde gidilse, namazlar nasıl kılınır?

Cevap:

Vakit namazın şartıdır. Vakit girdikçe namaz kılmak farz olur.

Güney veya kuzey yönüne gidilirse, değişen bir şey olmaz. Aynı meridyende gidilmiş sayılır. Doğuya da, Batıya da gidilse, **30** dakika içinde, sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarının vakti peş peşe hemen girip çıkar. Bir namazı kılana kadar vakit çıkabilir. Bunun için, iki namazı cem ederek kılmak uygun olur. Eğer uçağın çok hızlı gitmesinden dolayı namazı kazaya bırakırsak, günah olmaz. Uçaktan inince, vakti girdiği halde, kılınamayan namazlar kaza edilir.

Gemide ve limanlarda namaz

Soru: Gemi ile çeşitli ülkelere gidiyoruz. Gemide ve limanlarda namazlarımızı nasıl kılacağız? Dört rekatlı namazları iki rekat olarak mı kılacağız?

Cevap:

Giden gemide farzları, özürsüz oturarak kılmak, iki imama göre caiz değildir. Baş dönmesi özürdür. Deniz ortasında demirli gemi, rüzgarla çok sallanıyorsa, giden gemi gibidir. Çok sallanmıyorsa, sahile yanaşmışsa, farz namazları oturarak kılmak caiz olmaz. Giden gemide, namaza başlarken kibleye karşı durmak ve gemi dönünce, kibleye dönmek gerekir. Seferi olan, vapurda ve trende, farz namaz için kibleye karşı durup secde yerinin yanına pusula koymalı, vapur ve tren döndükçe, kendisi kibleye karşı dönmelidir. Yahut başka birisi, sağa sola dön demeli. Namazda göğüs kibleden ayrılırsa, namaz bozulur.

104 km.den daha uzaklığa gitmek üzere hareket eden gemide ve kalkış limanından sonra gidilen her limanda dört rekatlı farzlar iki rekat olarak kılınır. Üç rekatlılar aynen kılınır, kısaltılmaz. Sünnet ise, vakit müsaitse kısaltılmadan aynen kılınır. Vakit müsait değilse, terk edilmesi caizdir.

Uğranılan limanların birinde veya birkaçında **15** günden daha fazla kalınacaksa, seferi olunamaz, namazlar kısaltılmaz. Gemi, limandan ayrıldıktan sonra yine iki rekat olarak kılınır. Bu hükümler **Hanefi** mezhebine göredir. Diğer üç mezhepte ise, dört

gün kalmaya niyet eden seferilikten çıkar, mukim olur. Üç gün ve daha az kalan seferi olur.

Soru: Vatan-ı aslim olan Gölcük'ten İzmir'e gemi ile gidip dönüyoruz. Gölcükte karaya çok yakın bir yerde demir atıyoruz. Gemide, namazları seferi olarak mı kılmam gerekir?

Cevap:

Gölcük'te karaya ayak basmadığınız için seferisiniz. Sefer dönüşlerinde gemide kaldığınız müddetçe dört rekatlık namazlarınızı iki rekat olarak kılmamız gerekir. (Nihaye)

Soru: Her gün Silivri'den Büyükada'ya giden birinin, akşam namaz vakti gemide geçiyor. Akşam namazını kaçırmamak için, gemide namazını kılmaması caiz mi? **Cevap:**

Sahile yanaşmış gemi, karaya oturmuş ise namaz kılmak caizdir. Karaya oturmamış ise, âlimlerin çoğuna göre, dışarı çıkmak mümkün ise, farz kılmak caiz olmaz. Dışarı çıkıp karada kılmalıdır! Gemi gidiyorsa, kibleye dönerek ayakta kılmalıdır. Başı dönen kimse, ayakta kılamazsa, oturarak kılmalıdır.

Soru: Gemi mürettebatındanız. Gemimiz İzmir'de tamirdedir. Ayrılış tarihi bilinmiyor. Seferi miyiz?

Cevap:

Kaptan, **15** günden fazla kalacağız derse, karada mukim, gemide seferi olunur. Gemi vatan olmaz. Böyle söylemedikçe hep seferi olunur.

Seferilik müddeti

Soru: Şafii ve **Maliki**'de sefer mesafesi ve müddeti ne kadardır?

Cevap:

Hanefi'de sefer mesafesi **104** km, müddeti de **15** gündür. Giriş-çıkış günleri hariç, **15** veya daha fazla gün kalırsa mukim olur. Fakat giriş-çıkış günleri ile beraber **15** gün kalırsa seferi olur. Çünkü giriş-çıkış günleri sayılmadığı için **13** gün kalmış olur.

Maliki, **Şafii** ve **Hanbeli**'de, **80,640** kilometre mesafeye gidip, giriş ve çıkış günleri hariç, **4** günden az kalan seferi olur. **4** veya daha fazla gün kalan mukim olur. [Bu üç mezhepten birini taklit eden **Hanefi**, mesafe olarak kendi mezhebindeki mesafeye yani **104** km.ye uyar. Seferilik süresinde ise taklit ettiği mezhebe uyması gerekir.]

Sefere çıkan kimse, sabah ezanları okunurken bir şehre girerse, o gün sayılmaz.

Ezanlar okunurken o şehirden çıkarsa çıktığı gün de sayılmaz. **3** gün kalınca **3** sabah namazı kılar, bir girişte, bir de çıkışta sabah namazı kılınmış olur ki, hepsi **5** sabah namazı eder. Demek ki, **3** sabah namazı değil, en fazla **5** sabah namazı kılan bile seferi oluyor, mukim olmuyor. Şer'i gün, imsak vakti girince başlar.

Seferilikte iki namazı birleştirmek

Soru: Hanefi'de seferde iken, iki namazı birleştirmek caiz mi?

Cevap:

Hanefi'de seferde iken iki namazı birleştirmek asla caiz değildir. Ancak ihtiyaç ve zaruret olunca diğer üç mezhepten birini taklit ederek kılar. Seferde bir harac yani zorluk yoksa iki namazı birleştirmek haramdır.

Soru: Otobüs yolcuğunda namazların kaçmaması için birleştirmek caiz olur mu?

Cevap:

Evet.

Soru: Misafir, seferde Şafii veya Maliki'yi taklit ederek iki namazı cem edebilir mi?

Cevap:

Şafii veya Maliki'yi taklit ederek iki namazı takdim ve tehirle, yani öğle ile ikindiye öğle vaktinde veya ikindi vaktinde, akşam ile yatsıyı akşam veya yatsı vaktinde kılabilmek için bir ihtiyaç hasıl olması gerekir.

Gerek yolda ve gerekse seferde ihtiyaç hasıl olmadan takdim ve tehir ile namaz kılınmaz. Çünkü, kolay hükümleri toplamaya telfik denir ki, caiz olmaz.

Seferde trenle giden bir kimse, trende namazlarını ayakta kılamazsa, tren durduğu zaman takdim ve tehirle kılar.

Soru: Arabada, vapurda hareket halinde bir vasıta için inememe durumu varsa Şafii'yi taklit ederek öğleyle ikindiye akşamları yatsıyı cem eder, Maliki'yi taklit de yapabilir miyiz, bunu ve 2 namazı bu şekilde cem ettiğimiz için günah olur mu?

Cevap:

Seferde Şafii'de de Maliki'de de iki namazı cem etmek caizdir. Eğer seferde değilse cem etmek caiz olmaz. Bir zaruret varsa o zaman yani mukimken Hanbeli taklit edilerek iki namaz cem edilir. [Maliki, Şafii ve Hanbeli'yi taklit ile ilgili bilgiler, Mezhep ve Mezhepsizlik maddesinde var.]

Soru: Seferde, Şafii veya Maliki'yi taklit edip, öğle ile ikindiye cem ederek kılmak için öğleyi geciktirdim. İkinci olunca da memleketime gelerek mukim oldum. Öğle kazaya kaldığı için günaha girdim mi?

Cevap:

İbni Hacer-i Mekki hazretleri buyuruyor ki:

(Seferi olan, ikindi ile cem ederek kılmak için, öğleyi geciktirirse, öğle vakti çıktıktan sonra, öğleyi kılmadan önce mukim olsa, önce öğle namazını kaza eder. Öğleyi kazaya bıraktığı için günaha girmez. Çünkü namazı özürsüz kazaya bırakmak

günahtır. Burada seferde olmak özrü ile kazaya bırakıldığı için günah olmaz.) [Fetava-i Fıkhiyye]

Not: İki namazı birleştirmek hakkında geniş bilgi için, (İki namazı cem etmek) maddesine bakınız.

Namazda fikir değiştirmek

Soru: 10 gün kalmak niyetiyle İstanbul'dan Ankara'ya gittim. Seferi olarak, öğlenin farzını kılmaya başlamıştım. Birinci rekâttayken, 20 gün kalmaya karar verdim. O namazı mukim olarak dört rekât kıldım. Namazım sahih oldu mu?

Cevap:

Evet, sahih oldu; çünkü o andan itibaren, artık mukim oldunuz.

Namazda karar vermek

Soru: 20 günden fazla kalmak niyetiyle İstanbul'dan Ankara'ya gittim. Mukim olarak öğlenin farzını kılmaya başlamıştım. Birinci rekâttayken, arkadaşım geldi, acilen İstanbul'a geri dönüyoruz, namazı kıl hareket ediyoruz dedi. O namazı seferi olarak iki rekât kıldım. Namazım sahih oldu mu?

Cevap:

Evet, sahih oldu; çünkü o anda, seferi olduğunuz anlaşıldı. 15 gün kalıp mukim olsaydınız, Ankara'dan çıkmadan seferi olamazdınız.

Unutarak 4 rekat kılmak

Soru: Seferi, unutarak veya kasten 4 rekat kılsa ne yapar? Misafir olan imam, yanılarak dört rekat kılsa buna uymuş olan mukimin namazı ne olur?

Cevap:

Misafir farzı dört rekat kılsa, son iki rekati nafîle olur. Emri dinlemediği için ve nafilenin iftitah tekbirini ve farzın selamını terk ettiği için ve nafileyi farz ile karıştırdığı için, günah olur. Unutarak dört rekat kılan kimse secde-i sehv yapar.

Misafir olan imam, yanılarak dört rekat kılsa, buna uymuş olan mukimin namazı fasid olur. İkinci rekatta oturmazsa, farzı kabul olmaz. Üçüncü rekatin secdesini yapmadan, o şehirde 15 gün kalmaya niyet ederse, o farzı dört rekat kılması lazım olur. Fakat, üçüncü rekatin kıyamını ve rükuunu tekrarlaması lazım olur. Çünkü, bu ikisini nafîle olarak yapmıştı. Nafîle olarak yapılan ibadet farz yerine geçemez.

Misafir sureleri kısa okur. Tesbihleri üçten az yapmaz. Yolda iken, yani sıkıntılı zamanında, sabah namazından başka sünnetleri terk edebilir. Sünnetleri özür ile terk etmek caizdir. Seferde, yatsı namazını kerahet vaktine bırakmak caizdir.

Soru: Seferi olan, öğleyi, ikindiye ve yatsıyı 4 rekat olarak kılsa, daha sonra hatırına gelse kaza etmesi gerekir mi?

Cevap:

Gerekmez.

Seferde cem etmek

Soru: Maliki'yi taklit eden bir kimse, seferde iki namazını cem edebilir mi?

Cevap:

Bir ihtiyaç, bir sıkıntı olmadan cem edemez.

Seferi olduğundan şüphe eden

Soru: Seferiliğe ait kâfi bilgiye sahip olmadığım için, bir yere gidince acaba seferi miyim, değil miyim diye karar veremiyorum. Namazları bu halde nasıl kılmam gerekir?

Cevap:

Seferi olduğundan şüphe eden, mukimdir. Namazlarını **4** rekat olarak kılması gerekir. Tahmininde yanılrsa bile kasten **4** kılmadığı için mazur sayılır. Fakat seferi değilken **2** kılarsa, kıldığı namazları kaza etmesi gerekir. İhtiyatlı hareket etmelidir.

Soru: Seferiyim zannedip namazı kısalttım. Kazası gerekir mi?

Cevap:

Evet. Zan ile seferilik olmaz.

Soru: Kendi memleketinde seferiyim diye namazlarını seferi usule göre kılan kişi daha sonra seferi olmadığını öğrendiği zaman o namazlarını kaza edecek midir?

Cevap:

Evet edecektir.

Seferde kazaya kalan namaz

Soru: Seferde kazaya kalan namazı, mukimken, kaç rekat olarak kılmak lazımdır?

Cevap:

Seferde kazaya kalan öğle, ikindi ve yatsının farzları mukim iken de yine **2** rekat olarak kaza edilir. Sabah, akşam ve vitir aynen kaza edilir.

Soru: Seferde kazaya kalan vitrin kazası yine vacip midir?

Cevap:

Evet vaciptir.

Soru: Seferdeki kaza namazı adedi bilinmese, hepsi **4** kılınır mı?

Cevap:

Kasten olmadığı için dört kılmak caiz olur.

Soru: (Seferde kazaya kalan ilk öğle namazına) diye niyet ederek iki rekat namaz kılmak caiz mi?

Cevap:

Evet.

Soru: Mukimken kazaya kalan farzlar, seferde de dört rekat olarak mı kılınır?

Cevap:

Evet. Sabah, akşam ve vitir aynen kaza edilir.

Namaz vaktinin sonunda sefere çıkan

Soru: Namaz vaktinin sonunda sefere çıkan veya vaktin sonunda vatanına gelen o vakitlerin namazlarını kılmamış ise kaç rekat kılar?

Cevap:

Namaz vaktinin sonunda sefere çıkan, bu namazı kılmamış ise, **2** rekat kılar. Vaktin sonunda vatanına gelen, bu vaktin namazını kılmamış ise, **4** kılar.

Yolcu, seferden dönerken, çıkarken misafir olduğu yere gelinceye kadar misafir sayılır. Gelince mukim olur.

Seferi iken mukim olmak

Soru: Ankara'dan Fatih'e, üç gün kalıp tekrar Ankara'ya dönmek üzere gitmeye niyet ettim. Öğleyi ve ikindiye seferi olarak kıldım. Fatih'te nikâhım kıyıldı. Gece de zifafa girdim. Yatsıyı seferi kılarken, zifafa girince **vatan-i asli**min değiştiğini hatırladım. Namazımı mukim olarak dört rekât kıldım. Bir mahzuru oldu mu?

Cevap:

Fatih, artık **vatan-i asliniz** olduğu için mahzuru olmadı. Yeni bir **vatan-ı asli** edinene kadar, Fatih'te hep mukim olursunuz.

Seferde mezhep taklidi

Soru: Seferilik mesafesindeki bir yerde on gün kalacak olup **Maliki**'yi taklit eden veya etmeyen kimse, ihtiyaç olunca, namazlarını hangi mezhebe göre cem eder?

Cevap:

Bir yerde on gün kalıp seferi olan kimse, **Hanefi**'ye göre seferi, diğer üç mezhebe göre mukim olur. **Maliki** ve **Şafii**'ye göre mukimken iki namaz cem edilmez. **Hanbeli**'ye göreyse, ihtiyaç olunca mukimken de cem edilebilir. Bir mezhebi taklit ederken, o mezhebin o konudaki şartlarına da uyması lazımdır. Seferde on gün kalan kimse, **Hanbeli**'de mukim olacağı için, **Hanbeli**'nin uyulabilen bütün şartlarına da riayet etmesi gerekir. Mukimken dört rekâtlık namazları kısaltmadan kılmak farz olduğu için, cem ederken, farzları iki rekât değil dört rekât olarak kılmaması gerekir. **Maliki**'yi taklit eden de, etmeyen de böyle kılar. **Hanefi** kimse, seferde cem etmediği

zamanlarda, dört rekâtlı farzları, **Hanefi**'ye göre seferi olduğu için, yine iki rekât olarak kılar.

Maliki'yi taklit edenin seferiliği

Soru: Maliki mezhebini taklit eden bir **Hanefinin** seferilik süresi ne kadar? Seferilik süresine **vardığı** ve **ayrıldığı** günler dahil mi olur?

Cevap:

Girdiği ve çıktığı günler hariç, **4** gün kalan mukim olur, **3** gün kalırsa seferi olur. Giriş çıkış günleri dahil **6** gün kalan mukim, **5** gün ve daha az kalan seferi olur. [Giriş çıkış günlerinde ölçü **imsak** vaktidir. Gidilen yere imsak vaktinden sonra girilirse, o gün sayılmaz, hariç tutulur. Çıkılan yerden imsak vaktinden sonra çıkılırsa o gün sayılmaz, hariç tutulur.]

Soru: Maliki mezhebini taklit eden biri, seferiliğe **Hanefi**'deki gibi mi uyacak yoksa **Maliki** mezhebindeki gibi mi?

Cevap:

Kilometre olarak **Hanefi** esas alınır, yani **104** kilometreden önce seferi olunmaz. Seferi olmak için gün olarak da **Maliki** esas alınır. Yani giriş çıkış hariç dört gün kalan mukim olur.

Soru: Maliki'yi taklit ediyorum. Sefere çıkacağız. Bir işimiz var olursa birkaç gün içinde döneceğiz. Normal durumda **1** hafta kalmaya niyetlendik. Namazları seferi olarak mı kılacağız?

Cevap:

Kesin olmadığı için hep seferi olursunuz. Dört rekatlıları iki kılacaksınız.

Soru: Maliki mezhebini taklit eden **Hanefi** sefere niyet ediyor, çalıştığı şirkete varınca arabanın km göstergesi **103,3** km gösteriyor, seferi sayılır mı? Yoksa şirketin bulunduğu şehir sınırı mı dikkate alınıyor?

Cevap:

Önce çıkış yeri önemli. Şehrin mezarlık, fabrika, kışla, ırmak gibi bir yerden kilometre hesap edilir. Vardığı yerin de aynı şeyler kışla, fabrika, mezarlık gibi yerine varınca tamam. Şirketin yeri önemli değildir. Eğer bu ara **103** km ise seferi olur.

Soru: Maliki'yi taklit ediyorum. **3** günlüğüne bir yere gitmeye niyet etmiştim. Buraya geldikten sonra bir gün seferi olarak kıldım namazları, fakat birkaç gün daha kalmak zorunda kaldım. Seferiliğim bozuldu mu? Seferi olarak kıldığım namazlar sahih oldu mu?

Cevap:

Sahih oldu. **Maliki** mezhebine göre, giriş ve çıkış günlerinden başka üç günden ziyade kalmaya niyet ettiği bir yere girince, yahut dört günden önce biteceğini sandığı

iş için gittiği yerde onsekiz günden çok kalınca mukim olur. Daha az kalırsa seferi olur. **Şafii**'de de böyledir.

Soru: Maliki'yi taklit ediyorum. Beş gün kalmak üzere bir yere gidiyorum. Fakat beş gün kalacağıma niyet etmiyorum. Hep seferi miyim? Yahut ne kadar kalacağımı bilmiyorum, bu üç gün de olabilir beş veya daha fazla da olabilir. Ne yapmam lazım?

Cevap:

Maliki'de bir yerdeki işinin dört günden önce bitmeyeceğini bilirse, niyet etmese de, oraya girince mukim olur. Müddetini iyi bilmezse, onsekiz gün sonra mukim olur. **Şafii**'de de böyledir.

Soru: Maliki mezhebine göre, giriş ve çıkış günlerinden başka üç günden ziyade kalmaya niyet ettiği bir yere girince, yahut dört günden önce biteceğini sandığı iş için gittiği yerde onsekiz günden çok kalınca mukim olur ne demektir?

Cevap:

Mesela dört günden az kalırım diye İzmir'e gidiyorsunuz, işiniz çıkıyor, iki gün daha kalmanız gerekiyor, iki gün sonra bitmiyor, üç gün daha kalmak gerekiyor, böyle **2** veya **3** gün kalınca **18** güne kadar seferi olursunuz. Bu durumda **Hanefi**'de ise ömür boyu seferi olur.

Soru: Maliki'yi taklit ediyorum. Doğum yerim Balıkesir, memleketim Erzurum, İstanbul'da yaşıyorum ve Antalya'da evlendim. Erzurum'da ve Antalya'da **4** günden az kalırsam seferi olur muyum?

Cevap:

Antalya **vatan-ı asli**niz olduğu için orada seferi olamazsınız. [Baliğ bir çocuğun ana-babasının bulunduğu yer doğduğu yer bile olsa, buradan ayrılıp başka yerde, çıkmamak niyet edip yerleşse veya evlense, orası (**Asli yeri**) olur. Ana babasının yanına gidince, yerleşmeye niyet etmedikçe, burası çocuğun asli yeri olmaz. Onun asli yeri evlendiği veya son yerleştiği yerdir.]

Soru: Mukim iken, iki namazı cem etmek gerektiği zaman, **Maliki** mezhebini taklit eden kimse, **Hanbeli**'ye göre, nasıl niyet eder?

Cevap:

Her iki mezhebe uyduğuna niyet eder. Mesela, öğle ile ikindiye, öğle vaktinde cem ederken, öğleyi kılarken (**Öğleyi, ikindi ile öğle vaktinde cem etmeye, Hanbeli ve Maliki mezhebine uymaya**) diye niyet edilir.

İkindiyi kılarken de, (**İkindiyi, öğle ile, öğle vaktinde cem etmeye, Hanbeli ve Maliki mezhebine uymaya**) diye niyet edilir.

İkinci vaktinde öğleyi kılarken, (**Öğleyi, ikindi ile ikindi vaktinde cem etmeye, Hanbeli ve Maliki mezhebine uymaya**) diye niyet edilir.

İkindiyi, ikindi vaktinde kılarken de, (İkindiyi, öğle ile ikindi vaktinde cem etmeye, Hanbeli ve Maliki mezhebine uymaya) diye niyet edilir.

Akşam ile yatsı cem edilirken de aynı şekilde akşam ve yatsı denilerek aynı şekilde niyet edilir.

Seferde Maliki'yi taklit

Soru: Hanefi mezhebindeki bir kimse, 10 günlüğüne sefere çıksa, orada bir akıntıdan veya başka bir ihtiyaçtan dolayı Maliki mezhebini taklit etmesi gerekse, seferiliği devam eder mi?

Cevap:

Maliki'nin şartlarına da uyması gerektiği için, seferiliği devam etmez.

Mahremsiz sefere çıkmak

Soru: Kadın, Şafii mezhebini taklit ederek mahremsiz sefere gidebilir mi?

Cevap:

Şafii mezhebinde de kadın mahremsiz sefere [üç günlük yola] gidemez. Diğer mezheplerde de mahremsiz sefere gidemez. Çünkü hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

(Allah'a ve ahiret gününe inanan bir kadının, yanında kocası veya mahremi olmadan üç günlük ve daha fazla bir yola sefere çıkması helal olmaz.) [İbni Mace]

Soru: Bazı hanımlar mesela Konya'dan İstanbul'a yanlarında mahremleri olmaksızın gidip geliyorlarmış. Bu konuda Şafii mezhebini taklit ettiklerini ifade ediyorlarmış. Böyle bir şeyin aslı var mıdır?

Cevap:

Böyle bir şeyin aslı yoktur. Şafii mezhebinde de kadınlar mahremsiz sefere çıkamazlar. Sadece farz olan hacca gidebilirler. Bu konuda da taklit etmek caiz olmaz.

Konya'daki bayanlar, mahremsiz İstanbul'a gelip gidemezler. İlmihal'de diyor ki:

Hür kadının, zevci veya ebedi mahrem akrabasından biri yanında bulunmadan, yalnız veya başka kadınlarla yahut akıl, baliğ ve salih olmayan mahremi ile üç günlük yola gitmesi [üç mezhepte] haramdır. Şafii mezhebinde, kadınlar ile mahremsiz olarak, farz olan hacca gidebilir. (Kadın, mürâhik olan, yani büluğa yaklaşmış, oniki yaşındaki mahremi ile sefere gidebilir). (Kadihân)da diyor ki, (Kadın, salih cemaat ile sefere gidebilir). [Bu iki kavil, zaruret halinde caiz olur.]

Bir kadın, üç günlük sefere, ancak kocası ile, fasık olmayan ebedi mahrem akrabası ile veya [ihtiyaç halinde] mürâhik erkek çocuğu ile gidebilir. Fasık olan mahremi ile sefere çıkamaz. Salih mahremi yoksa, zaruret halinde yalnız çıkmaktansa, fasık mahremiyle çıkmak daha uygun olur. [Mürâhik 12 yaşını doldurmuş, henüz balig olmamış çocuk demektir. Mahrem, kardeş, amca, dayı gibi yakın akraba demektir.

Diyelim siz hanımınızı Isparta'ya götürüp geldiniz. Daha sonra o kocasının yanına yani sizin yanınıza uygun vasıtalarla mahremsiz gelebilir.

Soru: İhtiyar kadın, yalnız sefere çıkabilir mi?

Cevap:

Çıkabilir. Ama fitne zamanında çıkmamalıdır.

Soru: İhtiyar kadın, **55** yaşından büyük olan mı?

Cevap:

Evet.

Soru: Mukim hanım, başka şehirdeki zevcinin veya mahreminin yanına mahremsiz gidebilir mi?

Cevap:

Mukim gidemez. Seferdeki hanım gidebilir.

Soru: Bir kızın, abla ve eniştesiyle sefere çıkması caiz mi?

Cevap:

Zaruret halinde caiz.

Soru: Kadın, ana babasının yanına Antalya'ya gitmek için İstanbul'dan yalnız başına uçakla gidebilir mi? Hayızlı iken gidebilir diye bir şey var mı?

Cevap:

Gidemez. Hayızlı iken de gidemez. Antalya'da ise, İstanbul'a kocasının yanına gelebilir.

Soru: Kadın, seferden yalnız başına ne zaman döner?

Cevap:

Zevcinin, mahreminin bulunduğu her yere yalnız dönebilir. Tenha olmamak da lazımdır.Yani uygun bir vasıta ile gelmelidir.

Soru: Çok ihtiyar kadın, mahrem olmayan akrabasını ziyaret için, çok ihtiyar erkekle sefere çıkabilir mi?

Cevap:

Evet.

Soru: Hanımım yalnız başına Ankara'dan Konya'ya gidecek. Hayızlı olarak sefere çıkıyor. Konya'da seferi olur mu?

Cevap:

Yanında kocası veya mahremi bulunmayan hayızlı kadının sefer niyeti ile yola çıkması kıymetsizdir. Yani Konya'da seferi olamaz. Temizlendikten sonra **104** kilometre daha gitmeden önce kaldığı yerde seferi olamaz. Eğer Konya'dan temiz

olarak çıkıp Ankara'ya geri dönse, çıktığından itibaren seferi olur. Ankara **vatan-i asli**si değilse ve orada **15** günden az kalırsa Ankara'da da seferi olur. Ankara **vatan-i asli**si ise orada çok az kalsa bile seferi olmaz.

Seferilikle ilgili çeşitli sorular

Gemi vatan olur mu?

Soru: Gemimiz Gölcük'te tamirde, ayrılış tarihimiz kesin bilinmiyor. Tamiri biter bitmez Mersin'e gideceğiz. Mersin'de de, ne kadar kalacağımız belli değil, demirli olarak, belki bir ay, belki daha fazla kalabiliriz. Bu durumlarda namazları nasıl kılmak gerekir?

Cevap:

Gemi kaptanı veya başka yetkili, burada **15** günden fazla kalacağız derse, karada mukim, gemide seferi olunur. Gemi vatan olmaz. Böyle söylemedikçe, hep seferi kılınır.

Şoförlerin seferiliği

Soru: Vatan-ı aslim Konya'dır. Vazife icabı Fatih'te oturuyorum. Fakat işyerim Fatih'ten **120** km. uzaklıktadır. Cumartesi pazar hariç, her gün işime gidip akşama eve dönüyorum. Fatih'te ve işyerimin bulunduğu yerde seferi sayılır mıyım?

Cevap:

Evet, hem işyerinde, hem de Fatih'te seferisiniz. Vaziyet hiç değişmezse ömür boyu hep seferi olursunuz. Fatih **vatan-ı asli**niz olursa, Fatih'te bulunduğunuz müddetçe seferi olmazsınız. Fatih'ten çıkıp, işyerinden tekrar Fatih'e dönünceye kadar seferi olursunuz. Şehirlerarası şoförlük yapanların durumu da böyledir.

Mekke'de mukim olunmaz mı?

Soru: İlimihal'de (Mekke, Minâ ve Arafât gibi başka başka yerlerde toptan **15** gün kalmaya niyet eden de, mukim olmaz) deniyor. Bir kimse Mekke'de bir ay kalsa, mukim olmaz mı?

Cevap:

Mukim olur. Bir yerde **15** günden fazla kalınca mukim olur. Mesela bir kimse **13** gün Mekke'de kalmaya, sonra bir gün Arafat veya Minâ'da kalmaya, sonra **13** gün yine Mekke'de kalmaya niyet edip sonra, Medine'ye gitmeye niyet etse, bir yerde **15** günden fazla kalmaya niyet etmediği için Mekke'de toplam **26** gün kalmasına rağmen seferi olur. Namazlarını kısaltarak kılar. Ama kişi, Ramazanda gidip Mekke'de **15** günden fazla kalmaya mesela bir ay kalmaya niyet etmişse, artık Mekke'de mukimdir. Arafat'ta da, Minâ'da da, Müzdelife'de de seferi olamaz, mukimdir. Namazlarını kısaltamaz.

Bütün fıkıh kitapları hep aynı şeyi yazmaktadır. Farklı bir kavil yoktur. Fakat anlatılışları farklıdır. Birkaç örnek verelim:

Misafir olan yolcu, Mekke ve Minâ'da **15** gün ikamet etmeye niyet etse namazları dört kılmaz, çünkü iki yerde kalmayı niyet etmek çok yerde kalmayı gerektirir, bu ise yolculuğun gerçekleşmesine manidir. Ancak yolcu geceyi birinde kalmayı niyet ederse oraya girmesiyle mukim olur, çünkü kişinin ikameti gece kaldığı yere izafe olunur. (Hidaye)

Mekke ve Minâ'da **15** gün kalmaya niyet eden namazları dört kılmaz; çünkü ikamet iki yerde kalmaya niyet etmekle mukim olunmaz. Yolcunun ikametleri toplansa **15** günü geçse de seferidir. Ancak geceyi birinde ikamet etmeye niyet ederse o zaman oraya girmesiyle mukim olur, çünkü kişinin ikameti kaldığı, yattığı yere izafe olunur. Hac farzını yerine getirmek için hac ayının on günü içinde Mekke'ye girse ve **15** gün ikamete niyet etse, mukim olmaz, çünkü Arafat'a çıkmak zorundadır. Bir yerde **15** günden çok kalmadıkça mukim olamaz. (Bahr-ür Raik)

Kişi Kufe'den çıkarsa Mekke ve Minâ'da **15** gün ikamet etmek üzere yola çıkarsa Mekke'ye girdiğinde namazı dört kılmaz, çünkü sadece Mekke'de **15** gün kalmayacaktır. (Mebcut - Şeybani)

Yolcu bir yerde **15** gün kalmaya niyet ederse mukim olur. Ama iki yerde **15** gün kalmayı niyet eder ise, bu iki yerin her biri kendi başına bir şehirdir. Dolayısıyla biri diğerine tâbi değildir. Mekke ve Minâ'da toplam **20** gün kalmaya niyet eden mukim olmaz. Ancak bu iki yerden birinde **15** gün kalmaya niyet eden mukim olur. (Tuhfetül Fukaha)

İki yerde mesela Mekke ve Minâ'da, yahut Kufe ve Hira'da kalmayı niyet eden şayet geceyi bunlardan birinde ikamet etmeye azmetse ve gündüzleri oradan diğerlerine gitmeyi planlasa, eğer gece kalmayı azmettiği yere gündüz girse mukim olmaz. Ama gece ikamet etmeyi azmettiği yere geceleri girse mukim olur, sonra diğer yerlere oradan yola çıkarsa misafir olmaz. Çünkü kişinin ikamet yeri kaldığı yerdir. Başkasının yerine hac yapan arkadaşları gittikten sonra Mekke'de **15** gün veya daha çok kalmayı niyet eden Mekke'de mukim olur. (Mebcut - Serahsi)

Diğer üç mezhepte seferilik farklıdır. Giriş çıkış günleri hariç, bir yerde dört gün kalmaya niyet eden mukim olur. Bir ihtiyaçtan dolayı bu mezheplerden birisini taklit eden **Hanefi** de, taklit ettiği mezhebin şart ve müfsitlerine riayet eder. Yani dört gün kalınca mukim olur ve namazlarını kısaltamaz.

Mekke'de seferilik

Soru: Bir kimse Mekke'de veya başka yerde niyet etmeden **15** günden fazla kalsa, seferi olur mu?

Cevap:

Mekke-i mükerremeye giden, **15** veya daha fazla gün kalmaya niyet ederse mukim olur. **15** günden az kalmaya niyet ederse veya hiç niyet etmeden aylarca kalsa misafir olur.

Mekke, Minâ ve Arafat gibi başka başka yerlerde toplam **15** gün kalmaya niyet eden de, mukim olmaz. Yalnız Mekke'de veya Minâ'da **15** gün kalmaya niyet eden mukim olur. Mukim olan da, namazlarını kısaltamaz. Bayram kurbanını da kesmesi vacip olur.

Talebe, asker, işçi gibi emir altında bulunanlar, kendi niyetleri ile değil, hocalarının, kumandanlarının, işverenlerinin emrine göre hareket ederler. Âmirleri **15** gün kalmaya niyet etse, bunlar emri işitinceye kadar misafir olurlar. Emri hiç işitmezlerse, kaç gün kalsalar hep seferi olurlar.

Bir görevliye tâbi olan hacılar da, bunun sözü ile hareket ederler. Görevli, **15** gün Mekke'de kalacağız dememişse, bu görevliye bağlı olanlar seferi olur. Seferi olanın da bayram kurbanını kesmesi vacip olmaz. Fakat şükür kurbanını kesmesi vacip olur. Dört rekatlık farzları iki rekat olarak kılar. (Nihaye)

Soru: 1991 yılından sonra Mekke ile Minâ birbirine bitişmiş. Minâ, müstakil karye hükmünden çıkmış mı? Mekke'de **8** gün, Minâ'da sekiz gün kalmaya niyet eden mukim mi olur?

Cevap:

Evet.

Soru: Bir hacı hac farızası için, Mekke'de **13** gün kaldıktan sonra **14-15.** günleri de Minâ ve Arafat'ta bulunup (Mekke- Minâ, Arafat arası **22 km**) tekrar Mekke'ye geri dönerek **7** gün daha kaldıktan sonra Medine'ye giderse seferi midir?

Cevap:

İlmihal'de diyor ki:

Mekke, Minâ ve Arafat gibi başka başka yerlerde toptan **15** gün kalmaya niyet eden, mukim olmaz. Demek ki Türkiye'den giderken veya oraya varınca bir yerde **15** günden fazla kalmaya niyet edilmemişse seferi olur. Medine'de **15** günden fazla kalmaya niyet eder ise orada da mukim olur, **15** günden az kalmaya niyet etmişse seferi olur.

Yazlık ev vatan olur mu?

Soru: Yazlığa benzeyen bir yerde evlenip, **6** ay yazlıkta, **6** ay da şehirde oturanın **vatan-ı aslisi** neresi olur?

Cevap:

Vatan-ı aslisi, yazlık değil şehir olur.

Yolda doğan

Soru: Yolda, dağ başında doğmuş, bekâr, âkil baliğ ve hiç bir yere yerleşmemiş kimsenin **vatan-ı aslisi** olur mu?

Cevap:

Vatan-i aslisiz insan olmaz. Doğduktan sonra getirilip büyüdüğü yer, **vatan-i asli**si olur.

Soru: Sekiz senedir Bursa'da yaşıyorum. Bayram tatilinde doğum yerim olan İzmir'e gideceğim. İzmir'de iken namazı seferi olarak mı kılacağım?

Cevap:

Yolda seferi olursunuz. İzmir'de seferi olmazsınız.

Soru: Van'da doğdum, İstanbul'da yeni evlendim, burada kalacağız. **Vatan-ı asli**m neresi?

Cevap:

Herkesin bir **vatan-ı asli**si olur. Evlendiğiniz yer neresi ise, **vatan-ı asliniz** orasıdır. İleride beyiniz, başka bir yere gider ve temelli orada kalmaya niyet ederse, evlenen yer **vatan-ı asli** olmaktan çıkar. Evinizin bulunduğu yer, **vatan-ı asliniz** değilse, evinize gitmekle mukim olmazsınız, seferi olursunuz.

Soru: Tekirdağ'da üniversitede okuyan, **vatan-ı asli**si İstanbul olan ve **Maliki** mezhebini taklit eden **Hanefi** bir öğrenci; her Pazartesi İstanbul'dan çıkıyor Tekirdağ'a gidiyor. Orada yurttta kalıyor ve Cuma günü Tekirdağ'dan çıkıp, İstanbul'a geliyor. Bu öğrenci Tekirdağ'da iken **4** rekatlık farz namazlarını kaç rekat olarak kılmalı?

Cevap:

Tekirdağ'da ve yollarda iki rekat kılması gerekir. İstanbul **vatan-ı asli**si olmasa idi, İstanbul'da da seferi olurdu.

Soru: Kimse bulunmayan bir dağ başına veya ev bulunmayan bir adaya **15** günden fazla kalmak üzere kamp kuran kimse mukim sayılır mı?

Cevap:

Kamp ev sayıldığı için mukim olunur. Çadırsız kalırsa misafir olur. Çünkü ev olmayan adada, çölde çadırsız kalan kimseler ise, mukim olmaz. (**Redd-ül-muhtar**)

Soru: Bir yere temelli yerleşmek nasıl olur?

Cevap:

Ben artık doğduğum veya evlendiğim yere gitmeyeceğim, hep İstanbul'da kalacağım demişse, İstanbul **vatan-ı asli**si olur. Burası **vatan-ı asli**si olunca ana babasının evine de gitse, doğduğu yere de gitse **15** günden az kalınca seferi olur. **15** günden fazla nereye giderse gitsin orada mukim olur.

Soru: İstanbul Anadolu yakasında oturmaktayım. Bazen müşteri ziyareti için İzmit'e gidiyorum (**sabah gidip akşam geliyorum**) İstanbul-İzmit arası mesafe yaklaşık **100** km. **Maliki** mezhebini taklit ediyorum. İzmit'te iken veya gidiş dönüş yolunda iken seferi oluyor muyum?

Cevap:

Kilometre, evinizden çıkıp ilk mezarlık, fabrika, kışla gibi belli yerden hesap edilir. Eğer gittiğiniz yer **104** km ise, seferi olursunuz. Daha aşağı ise olunmaz. Seferi olunca çıkıştan itibaren seferi olunur. Yolda da dört rekatlı namazlar iki rekate olarak kılınır. Giriş ve çıkış günleri dahil **6** gün kalan mukim olur, beş gün kalan seferi olur, daha az kalan da seferi olur.

Soru: Doğum yerim İzmir, burada **3** yaşına kadar yaşamışım. Buradan sonra Erzincan'da **3** sene, Diyarbakır'da **5** sene, Ankara'da **15** sene yaşadım. **4** seneden beri de İstanbul'da yaşamaktayım. Eğer ben İzmir'e **3** günden az kalmak için gidersem İzmir'de seferi mi olurum yoksa mukim mi? Bu sorum daha önce yaşadığım iller için de geçerli.

Cevap:

İzmir **vatan-ı asliniz**, diğer bütün iller **vatan-ı ikamet** olur. İzmir'e bir saatliğine de gitseniz mukim olursunuz, seferi olunmaz.

Soru: Memleketim Konya. İstanbul'da çalışıyorum. Evli değilim. **1** haftalığına Konya'ya ailemin yanına gidiyorum. **1** hafta müddetince seferi miyim?

Cevap:

Memleketiniz değil, doğum yeriniz Konya ise, ancak yolda seferi olursunuz. Konya'da mukim olursunuz, yani namazları Konya'da iken kısaltmazsınız.

Soru: Sık sık tatil olması nedeniyle memleket ve görev yerimiz arasında mekik dokumaktayım. Kendi memleketimizden görev yerine giderken (**104 km'den fazla**), veya tam tersi iken, namazlarımızı seferi mi yoksa normal mi kılmalıyız?

Cevap:

Yollarda seferi kılarırsınız. Temelli ikamete niyet ettiğiniz yer yoksa, evlendiğiniz yer neresi ise orası **vatan-ı aslinizdir**. Oraya girince bir gün veya bir saat bile kalsanız namazları tam kılarırsınız. Başka şehirlerde ise **15** günden az kalırsanız seferi kılarırsınız.

Soru: Ankara'da ikamet eden aynı zamanda talebe olup evli olmayan bir bayan (Babasının doğum yeri ve memleketi Urfa, kendi doğum yeri Ankara) Urfa'ya **10** günlüğüne giderse (**Hanefi mezhebinde olup dış dolgusu olduğu için Maliki'yi taklit ediyor**) yolda ve oraya gidince seferilik durumu nasıl olur?

Cevap:

O bayanın doğum yeri Ankara'dır, Ankara **vatan-ı asli**sidir. Urfa'ya giderken yolda seferi olarak namazlarını kılar. Urfa'da giriş çıkış günleri dahil **5** günden fazla kalacağı için seferi olamaz, mukim olur, yani namazlarını tam kılar, kısaltamaz. Yolda dört rekate farzları iki kılar, üç rekatekileri aynen kılar, sünnetleri ise vakit müsaitse kılar, değilse kılmaz.

Soru: Seferi olan kimse Cuma günü zuhr-i ahiri iki rekate mi dört rekate mi kılar?

Cevap:

İki rekat kılar.

Soru: Bir süre için Amerika'dayız. Namaza eve yetişemeyeceğimiz zaman arabayı bir kenara çekip kibleyi bularak ayaklarımızı altımıza toplayarak araba içinde imayla namaz kılıyoruz, olur mu?

Cevap:

Ayakta kılmalısınız. Ayakta kılma imkanı yoksa o zaman oturarak bahsettiğiniz şekilde kılabilirsiniz. Fakat ayakta kılınacak yerler bulunur. Başkalarının namaz kılarken kadınları görmeleri namazı bozmaz.

Soru: Bir kimsenin **vatan-ı asli** İstanbul, namazda **Maliki** mezhebini taklit ediyor. Çalıştığı iş yerinden **21** gün yıllık iznini alarak yola çıkarsa, niyet olarak ta **2** gün Bursa'da **6** gün İzmir'de **8** gün Niğde'de birkaç gün Mersin'de ve günü birlikte Hatay'a giderim diye niyet etse, gittiği yerlerde bu kişi namazlarını nasıl kılar?

Cevap:

Hanefi olanlar hep seferi olarak kılar. **Maliki** olanlar da giriş çıkış günleri hariç, **4** gün kaldığınız yerler mukim, üç gün kaldığınız yerlerde seferisiniz.

Soru: İstanbul, New York gibi çok büyük şehirlerde şehrin bir ucundan diğerine **104** km den fazla mesafe varsa, şehrin içinde bir ucundan diğerine gidince seferi olunur mu?

Cevap:

Evet. Beylikdüzü'nden Avcılar'dan çıkıp İzmit'e gidilse, hemen hemen yollarda boş yer yok, sanki bir şehir gibi. Kilometreyi geçerse seferi olur. Ankara'ya kadar evler bitişik olsa, hepsi bir şehir olsa yine seferi olur.

Soru: **Vatan-ı asli**m Manisa Akhisar'dır. İstanbul'da oturuyorum. Bursa'ya **15** günden az kalma niyeti ile geldim. Fakat geldiğim günden **3** gün sonra **15** günden daha fazla kalmaya niyet ettim. Acaba bu üç günlük namazı kaza etmem gerekir mi?

Cevap:

Üç gün **15** günün içinde ise seferi olmazsınız. Çünkü niyet ettiğiniz günden itibaren **15** veya daha fazla kalmaya niyet etmeniz gerekir. Eğer, üç gün kaldıktan sonra, yeniden bir **15** günden fazla kalmaya niyet etmişseniz, o zaman mukim olursunuz. Üç gündür kıldığınız namazlar da doğrudur, kaza etmek gerekmez. Çünkü o zaman seferi idiniz.

Soru: Diyelim ki saat **20:35** te yatsı namazı vakti giriyor. Saat **21:00** ise sefere çıkılacak. Yatsı namazı sefere çıkılmadan önce mi kılınmalı yoksa seferi olunca da kılınabilir mi?

Cevap:

Her iki halde de kılınabilir. Eğer sefere çıkmadan kılınırsa, dört rekat olarak kılınır. Sefere çıkınca kılınırsa, iki rekat olarak kılınır.

Soru: İstanbul'da daimi ikamet eden bir kişi sabah erkenden araba ile yola çıkıp Adapazarı'na gitse öğlenin vakti çıkmadan İstanbul'a dönse ve ikindi zamanında da tekrar Adapazarı'na dönse ve yatsı vaktinde de tekrar İstanbul'a dönse o günkü namazları nasıl kılacağını izah eder misiniz?

Cevap:

İstanbul'un bir semti **vatan-ı asli**si ise, öğleyi de orada kılacaksa mukim olarak kılar. Yani kısaltmaz, aynen kılar. İkindiye de Adapazarı'nda kılsa, seferi olarak kılar yani kısaltır, iki rekat olarak kılar. Yatsıyı da nasıl kılacağını biliyorsunuz. İstanbul'daki **vatan-ı asli** olarak seçtiği semtinde kılsa mukim olarak kılar. Koca İstanbul bir köy gibi düşünülmez. Her yer müstakil bir karye kabul edilir. Mesela o kişi Fatih'te oturuyorsa, namazını da Üsküdar'da kılmışsa Üsküdar'da seferi olarak kılması gerekir.

Soru: Ankara'ya gitmek üzere yola çıktım. İzmit'e gelince öğle oldu. Öğle namazını iki rekat olarak kıldım. Namazdan çıkınca Ankara'ya gitmekten vazgeçtim. İzmit'teki işlerimi yaptım. İkindi vakti oldu. İki mi dört mü kılacağımda tereddüt ettim. Tereddüt edilen yerlerde dört kılınmasını bildirdiğiniz için dört kıldım. Kaç kılmam gerekirdi?

Cevap:

Seferi uzaklığa gitmeden, geri dönmeye niyet ettiğiniz için, o andan itibaren misafirlikten çıkıp mukim oldunuz. Mukim olduktan sonra da ikindiye dört kılmak gerekir. Öğleyi kılariken seferi olduğunuz için iki rekat kılmakla isabet etmişsiniz. (Halebi)

Soru: Bekârim. Van **vatan-ı asli**m idi. Fatihe gelip temelli kalmak üzere yerleştim. Ankara'da evleneceğim. Ankara'da evlenince **vatan-ı asli**m neresi olur?

Cevap:

Devamlı kalacağınız Fatih **vatan-ı aslinizdir**.

Soru: Yolcu, seferden dönerken mukim olduğu yere ne kadar yaklaşırsa misafirlikten çıkar?

Cevap:

Çıkarken misafir olduğu yere gelinceye kadar misafir sayılır. Gelince mukim olur.

Soru: **Vatan-ı asli**m Van'dır. Çoluk çocukla İzmir'e temelli geldik. Oteldeyiz. Ev tutunca eşya gelecektir. Çoluk çocuk daha sonra gelseydi **vatan-ı asli**m yine İzmir mi olurdu?

Cevap:

Evet.

Soru: İznik'te ikamet ederken annem, doğum için Bursa'ya gitmiş. Bursa'da doğmuşum. 7 gün sonra İznik'e getirmiş. **Vatan-ı asli**m neredir?

Cevap:

İznik'tir. **Vatan-ı sükna**da doğanın, **vatan-ı asli**si **vatan-ı sükna** olmaz.

Soru: Hanımı vefat eden, başka bir yerde evlenince, son evlendiği yer mi **vatan-ı asli** olur?

Cevap:

Evet.

Soru: Her hafta Van'dan Bingöl'e gidip geliyorum. Her hafta gideceğimi bildiğime göre, memuriyet sebebiyle ikamet ettiğim Van'da da seferi olur muyum?

Cevap:

Sefere çıkılınca seferi olunur. Bilmek ve tahminle seferi olunmaz. Niyetle iş bir arada olunca seferi olur.

Bingöl'e gitmek üzere Van'dan çıkınca seferi olursunuz. Bingöl'den Vana gelince de, bir hafta sonra tekrar gitmeye karar verilmişse, Van'da da seferi olunur.

Soru: **Vatan-ı asli**m Muş iken Van'da evlendim. Hanım öldü. Hâlâ Van'da oturuyorum. **Vatan-ı asli**m neresidir?

Cevap:

Başka bir yere temelli yerleşmediğiniz müddetçe **vatan-ı asliniz** hep Van olur.

Soru: Ankara'da doğdum. Memuriyet sebebiyle Samsun'da ikamet ediyorum. Bir iş sebebiyle Fatih'e gittim. **20** gün Fatih'te kalmaya niyet ettim. Sonra Giresun'a gitmek niyetiyle Fatih'ten çıkıp Ankara'da **3** gün kaldım. Sonra Samsun'a uğradım. **3** gün de Samsun'da kaldıktan sonra Giresun'a gittim. Giresun'da da **4** gün kaldıktan sonra Samsun'a döndüm. Yolda ve uğradığım yerlerde namazlarımı nasıl kılmam gerekirdi?

Cevap:

Ankara'da doğduğunuz için **vatan-ı asliniz** Ankara'dır. Samsun **vatan-ı ikamet**iniz olur. Fatih'e giderken ve dönerken yol boyu **4** rekatlık farzları **2** rekat olarak kılmak gerekir.

Fatih'te **20** gün kalmaya niyet edilince, Samsun, **vatan-ı ikamet** olmaktan çıkar. Fatih **vatan-ı ikamet** olur. Sefer niyetiyle **vatan-ı ikamet**ten çıkılınca **vatan-ı ikamet** bozulur. Fatih'te **15** günden fazla kalınmaya niyet edilince namazlar kısaltılmaz, **4** rekat olarak kılınır. Fatih'ten Ankara'ya uğranınca Ankara'da ister bir saat, ister **3** gün kalınsın, Ankara **vatan-ı asli** olduğu için Ankara'da namazlar asla kısaltılmaz. Ankara'dan Giresun'a giderken yol boyu yine namazlar kısaltılır. Samsuna uğrayınca **3** gün kendi evinde kalırsa, yine namazlar kısaltılarak kılınır. Giresun'a gidince, **15** günden az kalındığı için orada da namazlar kısaltılır. Samsun'a geri gelindiğinde, **15** günden önce başka bir yere gitmeye niyet etmedikçe Samsun'da namazlar kısaltılmaz.

Soru: Aynı şahıs, Samsun'da evlense ve aynı yolları gitse namazlarını nasıl kılar?

Cevap:

Ankara **vatan-ı asli** olmaktan çıkmış, Samsun **vatan-ı asli** olmuştur. Ankara'da namazlarını kısaltması gerekir. Samsun **vatan-ı asli** olduğu için kaç günlüğüne gelirse gelsin Samsun'da namazlarını kısaltamaz. Diğer yerler aynıdır.

Soru: Aynı memur, emekli olup Fatih'e yerleşse, yukarıdaki yerlere gitse namazlarını nasıl kılar?

Cevap:

Fatih'e temelli yerleşince, Samsun **vatan-ı asli** olmaktan çıkar. Ankara ise daha önce **vatan-ı asli** olmaktan çıktığı için Fatih haricinde **15** günden az kaldığı yerlerde namazlarını kısaltır.

Soru: Aynı şahıs, Edirne'ye gitmek üzere yola çıkarsa, Çatalca'da birkaç gün kaldıktan sonra unuttuğu bir şeyi almak üzere Fatih'e gelip tekrar Edirne'ye hareket etse, namazlarını nasıl kılar?

Cevap:

Edirne'ye gitmek üzere Çatalca'da bulunduğu müddetçe namazlarını kısaltır. Hatta bugün yarın giderim diye Çatalca'da **15** günden fazla kalsa, yine namazlarını kısaltır.

Eğer Çatalca'da **15** günden fazla kalmaya niyet ederse, Çatalca **vatan-ı ikameti** olur ve namazlarını kısaltamaz.

Unuttuğu şeyi almak üzere Fatih'e dönmeye karar verince, Çatalca Fatih arası **104** Km.den az olduğu için namazlarını dört kılar. Fatih'te ise, orası **vatan-ı asli** olduğu için hep dört kılar.

Tekrar Edirne'ye hareket etmek üzere yola çıkarsa, çıkıştan itibaren namazlarını kısaltarak kılar.

Soru: **15** günden fazla kalmak niyetiyle Ankara'dan Fatih'e gittim. Fatih'e gelince işimin birkaç günde biteceğini anladım. Yani **15** günden fazla kalmayacağıma karar verdim. Fatih'te seferi miyim, mukim miyim?

Cevap:

15 günden az kalmaya karar verdiğiniz andan itibaren seferisiniz.

Soru: **Vatan-ı asli**im Bursa iken Adana'da evlenip bir gün kaldıktan sonra Ankara'ya geldim. Temelli yerleşme niyetim yoktur. **Vatan-ı asli**im neresidir?

Cevap:

Evlenilen yer **vatan-ı asli** olur. Doğduğu yer **vatan-ı asli** olmaktan çıkar. Sizin **vatan-ı asli**niz Adana'dır. Ankara'ya temelli yerleşmeye niyet ederseniz Ankara **vatan-ı asli**niz olur.

Soru: **Vatan-ı asli**im Adana'dır. Ankara'dan Bursa'ya **2** günde bir gidip geliyorum. Şoförlük yapıyorum. Hem Ankara'da hem Bursa'da evim var. Ankara ve Bursa'da seferi olur muyum?

Cevap:

Evet, hem Ankara'da, hem de Bursa'da seferi olursunuz. **15** günden fazla kalmaya niyet etmedikçe hep seferi olursunuz. Eğer Adana'ya giderseniz, orası **vatan-ı asliniz** olduğu için seferi olmazsınız. **Vatan-ı aslide** bir saat de kalırsa seferilik sona erer.

Soru: Eskişehir'de ikamet ediyorum. **Vatan-ı aslim** Adana'dır. Eskişehir'den çıkıp gezerken niyetsiz **45** km uzaklıktaki Bozüyük'e uğrayınca, Ankara'ya gitmeye karar versem, Eskişehir üzerinden veya Eskişehir'e uğramadan Ankara'ya gitsem, namazlarımı nasıl kılarım?

Cevap:

Eskişehir'e uğramazsanız, Bozüyük'ten çıkıştan itibaren seferi olursunuz. Eskişehir'e uğrarsanız, Eskişehir'de mukim olursunuz. Fakat Ankara'dan dönerken Bozüyük'e gitmeye niyet etseniz, Eskişehir üzerinden dönseniz, Eskişehir'de seferi olursunuz.

Soru: Fatih'te talebeyim. Her cumartesi günü bir iş için seferi uzaklığa gidiyorum. Seferden dönüşte de, bu hafta da falan yere gideceğim diye niyet ediyorum. Fatih'te seferi olur muyum?

Cevap:

Sefere gitmekten vazgeçmediğiniz müddetçe hep seferi olursunuz.

Soru: Seferilik, yatsı namazını kerahet vaktine bırakmak için özür olur mu?

Cevap:

Evet, özür oluyor.

Soru: Bir ay kalmak üzere, Van'dan Muş'a gittim. **2** gün kalınca, dönmeye karar verdim. Karardan itibaren seferi miyim?

Cevap:

Evet.

Soru: Sarıyer'den Van'a gitmek üzere, vapurla boğazdan karşıya geçen seferi olur mu?

Cevap:

Evet, karşıya çıkınca seferi olur.

Soru: Erenköy'den Edirne'ye giden, Karacaahmed'i geçince mi seferi olur?

Cevap:

Evet.

Soru: Kabataş'tan İzmir'e vapurla giden, ne zaman seferi olur?

Cevap:

Kabataş sınırını geçince.

Soru: Vatan-ı aslim İzmir'dir. Fatih'te ikamet ediyorum. Her hafta Bursa'ya gelip üç gün sonra Fatih'e dönüyorum. Hep seferi olur muyum?

Cevap:

Evet, hep seferisiniz.

Soru: Sefere yalnız çıkarken, birkaç arkadaşa (**Sen de gel**) diye teklif edilince, yalnız gitme mekruhundan kurtulmuş olunur mu?

Cevap:

Olunmaz.

Soru: Yenibosna'daki İhlas Yuvasından sefere çıkan, ne vakit seferi olur?

Cevap:

Mezarlığı veya fabrikaları geçince seferi olur.

Soru: Memuriyet sebebiyle bir yerde yıllarca kalmaya niyet edilse, orası **vatan-ı asli** olur mu?

Cevap:

Bir kimse, tahsil veya vazife için bir yerde yıllarca kalmaya ve sonra buradan çıkmaya niyet ederse, burası **vatan-ı ikamet** olur. Temelli yerleşseydi, burası **vatan-ı asli** olurdu.

Soru: Birkaç ay kalmak üzere Bursa'ya gideceğim. Geceleri Bursa'da, gündüzleri ilçe ve köylerine gideceğim. Bursa **vatan-ı ikamet** olur mu?

Cevap:

Geceleri Bursa'da, gündüzleri başka yerde kalmaya niyet edilirse, Bursa **vatan-ı ikamet** olur.

Soru: İhlas Kuzuluk kaplıcasına devremülk olarak **15** günlüğüne giden, orada seferi olur mu?

Cevap:

Seferi uzaklıktan Kuzuluk kaplıcasına gelen kimse, giriş-çıkış günleri hariç, **15** veya daha fazla gün kalırsa mukim olur. Fakat giriş-çıkış günleri ile beraber **15** gün kalırsa seferi olur. Çünkü giriş-çıkış günleri sayılmadığı için **13** gün kalmış olur. **5** gün kaldıktan sonra, bir arkadaşı, (**Benim 15 günlük devremülkte de sen kal**) dese, o da kabul etse, karar verdiğinden itibaren mukim olur. **15** günden fazla kalacağı için mukim olur. Namazlarını kısaltamaz.

Bazı kimseler, (**Burası da sizin evinizdir. Burada kaç gün kalırsanız kalın hep mukim olursunuz**) diyormuş. Orası devremülk olmayıp hepsi de bizim evimiz olsa, yine mukim olmayız. Mukim olmanın şartları vardır. Ancak **vatan-ı aslide** her zaman

mukim olunur. İkinci, üçüncü, dördüncü evimiz, **vatan-ı asli** değil ki mukim olalım. **15** günden az kalınca seferi, **15** günden fazla kalınca mukim olunur.

Soru: Çorlu ile Kartal arası **120** km.dir. Çorlu'dan Kartal'a gelen seferi olur mu?

Cevap:

Evet Kartal, müstakil belde kabul edildiği için, seferi olur.

Soru: Bursa'dan İzmir'e bir ay kalmak üzere giden bir kimse, İzmir'de bir gün kaldıktan sonra, dönmeye karar verse, mukimlikten çıkıp seferi olur mu?

Cevap:

İzmir'de kalmak kararını değiştirmeye kadar mukimdir. Sonra seferi olarak geri döner. (Hindiyye)

Soru: **Vatan-ı asli**nin üstünden uçakla geçince seferilik biter mi?

Cevap:

Evet.

Soru: Memurun **vatan-ı asli**si nasıl olur?

Cevap:

Memurun ailesi ile yerleştiği yer **vatan-ı asli**sidir. Bekâr memurun niyeti ile vatani değişmez, onunki doğduğu yerdir.

Soru: **6** ay evlendiği yazlıkta, **6** ay şehirde kalana **vatan-ı asli** neredir?

Cevap:

Şehirdir.

Soru: Çorlu'dan Erenköy'e gelen seferi olur mu?

Cevap:

Evet.

Soru: Su altında kalıp köyü dağılanın **vatan-ı asli**si neresidir?

Cevap:

Yeni yerleşilen yerdir.

Soru: Gar ve otelde, namaz kılınan oda, mescit hükmünde mi?

Cevap:

Namaza mahsus ise ve cemaat ile kılınıyorsa evet.

Soru: İstanbul'da ikamet ediyorum. Bursa'ya gittim. Her hafta İstanbul'a gelip **3** gün sonra Bursa'ya dönüyorum. Nasıl kılacağım?

Cevap:

Hep seferi.

Soru: Gölcük'te **vatan-ı ikamet**teyim. İstanbul'a iki günlüğüne geliyorum. Gölcük'e dönerken bir hafta sonra tekrar İstanbul'a dönmeye niyet ediyorum .Gölcük'te de seferi olur muyum?

Cevap:

Evet. Her iki yerde seferi olunur.

Soru: **Vatan-ı asli**me gittim. Bir şey almak için **vatan-ı ikamet**ime dönüyorum namazı nasıl kılacağım?

Cevap:

Seferi olarak kılınır. Çıkmakla bozulmuştur.

Soru: Büyükada'dan Van'a giden, karaya çıkınca mı seferi olur?

Cevap:

Evet.

Soru: Sarıyer'den Ankara'ya, gitmek üzere, vapurla boğazdan karşıya geçen, karaya çıkınca mı seferi olur?

Cevap:

Evet.

Soru: **Vatan-ı asli**m Şişli. Edirne'den Fatih'e gelince, seferi miyim?

Cevap:

Evet.

Soru: **Maliki**'yi taklit eden, on gün kaldığı seferde, seferi olur mu?

Cevap:

Seferi olmaz.

Soru: **Maliki**'de 3 günden çok kalınan yerde, farzlar kasredilir mi?

Cevap:

Hayır.

Soru: Fatih'ten Ankara'ya, Topkapı'dan sonra, Edirnekapı'dan gidiliyor. Topkapı'da seferi olunur mu?

Cevap:

Hayır.

Soru: İssiz adaya kamp kurup, 20 gün kalan mukim olur mu?

Cevap:

Evet. Kamp ev sayılır.

Soru: Seferi iken öğleyi ikindi vaktine tehir ettik. Gideceğimiz yere varınca mukim olduk. Vardığımızda İkinci vakti de hâlâ çıkmamışsa öğle ve ikindiye cem ederken dört mü yoksa iki mi kılarız?

Cevap:

Artık mukim olunca cem edilmez. Öğle kaza edilir. Kazaya bir özürle kaldığı için günah olmaz. İki rekat olarak kaza edilir. İkinci de dört rekat olarak kılınır.

Soru: **Vatan-ı aslimiz** Merzifon, **vatan-ı ikametimiz** Çorum, seferilikten Çorum'a dönünce ertesi gün tekrar sefere çıkarsam **vatan-ı ikamette** kaldığım gün seferi olarak mı namaz kılacağım?

Cevap:

Seferi kılacaksınız. Sefere çıkarsam değil de, ertesi günü sefere gideceğinizi bilerseniz ve karar vererseniz o zaman Çorum'da seferisiniz. Yani Merzifon'dan Çorum'a gidip üç gün kaldıktan sonra Ankara'ya gidecekseniz o zaman Çorum'da seferisiniz.

Soru: Seferilikte mesafe hesap ederken yerleşim yerinin eski merkezi mi esas alınacak. Misal: Yozgat'a giderken Çorum çıkışından ölçünce **100** km., eski kabristandan ölçünce **105** km. seferi olunuyor mu?

Cevap:

Kabristandan itibaren ölçülür.

Soru: Kişinin uzak yoldan gelmesi ve **15** günden az kalacak olması onu memleketinde seferi yapar mı?

Cevap:

Vatanda seferi olamaz. Beş dakika bile kalsa seferi olmaz.

Soru: Seferi olan necaseti temizlemek için su bulamasa ne yapar?

Cevap:

Seferi olan, bir mil içinde su bulamazsa, necasetli örtü ile kılar ve iade etmez. Hiç temiz elbise bulamayan kimsenin de, namazı terk etmesi caiz değildir. Dörtte birinden azı temiz olan örtünecek bir örtüden başka bir şey bulamayan kimse, bu örtü ile kılar veya oturup ima ile kılar. Dörtte biri temiz olan örtü ile, ayakta kılar ve namazını iade etmez.

Durum1: **Maliki**'yi taklit eden, geldiğinin ilk **2** günü ne kadar kalacağını bilmiyor. Geldiğinden **2** gün sonra, **1** gün daha kalacağını anladı. Bu durumda namazları nasıl kılacak? (İlk **2** günde nasıl ve sonraki **1** günde nasıl kılacak?)

Cevap:

Her üç günde de seferi kılacak.

Durum2: Geldiğinin ilk 2 günü ne kadar kalacağını bilmiyor. Geldiğinden 2 gün sonra, 4 gün daha kalacağını anladı. Bu durumda namazları nasıl kılacak? (İlk 2 günde nasıl ve sonraki 4 günde nasıl kılacak?)

Cevap:

İlk iki günü seferidir, diğer dört gün mukimdir.

Durum3: Geldiğinin ilk 6 günü ne kadar kalacağını bilmiyor. Geldiğinin ilk 6 günü, 5 gün daha kalacağını anladı. Bu durumda namazları nasıl kılacak? (İlk 6 günde nasıl ve sonraki 5 günde nasıl kılacak?)

Cevap:

İlk günden altı güne kadar, bugün yarın giderim diye kalmışsa, hepsini de seferi kılar, 18 güne kadar böyledir. Altı günden sonra beş gün kalacağına karar vermişse artık mukimdir.

Maliki'yi taklit etmeyerek yani **Hanefi**'de;

Durum1: Geldiğinin ilk 13 gününe kadar kalacağını bilmiyor. Geldiğinden 13 gün sonra, 1 gün daha kalacağını anladı. Bu durumda namazları nasıl kılacak? (İlk 2 günde nasıl ve sonraki 1 günde nasıl kılacak?)

Cevap:

Geldiğinden itibaren hep seferi kılar.

Durum2: Geldiğinin ilk 13 gününe kadar kalacağını bilmiyor. Geldiğinden 13 gün sonra, 4 gün daha kalacağını anladı. Bu durumda namazları nasıl kılacak? (İlk 2 günde nasıl ve sonraki 4 günde nasıl kılacak?)

Cevap:

13 gün niyet etmeden bugün yarın giderim diye kalsa değil, 2 veya 3 gün 14 daha kalacağına niyet etse yine hep seferi olur. 14 gün sonra yine 14 gün kalacağına niyet etse yine seferidir, 15 günden fazlaya niyet etmediği müddetçe hep seferidir.

Soru: İşim gereği aşağı yukarı günde ortalama 400 km. yolculuk yapıyorum. Bu yolculuklar örneğin; 200 km.lik bir noktaya gidiş ve dönüş şeklinde oluyor ve her akşam yine evime geri dönüyorum, dolayısıyla gittiğim yerlerde hiç geceyi geçirmiyorum. Bu durumda namazları seferi olarak kılmam gerekir mi? Ayrıca yolculuğa bir gün gidip bir gün gitmediğimde de bu seferilik hali devam eder mi?

Cevap:

Evet gittiğiniz yerlerde ve yollarda hep seferi olursunuz. Eğer eviniz **vatan-ı asli**de değil de ikamet ettiğiniz yerde ise, kendi evinizde de hep seferi olursunuz.

Soru: Evlendiği yer demek (ilk geceyi geçirip gerdeğe girdiği yer mi) demektir?

Cevap:

Evet. Mesela İstanbul'da düğünü olan fakat İzmir'de gerdeğe giren birisi İzmir'de evlenmiş olur.

Soru: Rize'den hanımımı, ağabeyim yengem ile beraber getirebilir mi?

Cevap:

Salih namahrem de getirebilir. Sefere göndermez. Salih namahrem fasık mahremden daha iyidir.

Soru: Akşam namazını kılmadan İstanbul'dan Ankara'ya otobüsle giderken trafik sıkışıklığından dolayı, şehri çıkmadan yatsı vakti girse, ne yapar?

Cevap:

Şehri çıkınca, diğer üç mezhepten birini taklit ederek akşamla yatsıyı cem eder.

İhtiyar kadın

Soru: İhtiyar bir kadın, üç günden uzun bir yola uçak veya otobüsle mahremsiz, namahremle gidebilir mi?

Cevap:

Gidebilir. Orada salih, yaşlı birine, gerekince ilgilenmesi için tembih etmek gerekir.

Uçakla gidince

Soru: Akşamı kıldıktan sonra, çok hızlı giden bir uçakla batıya gidince güneşi görse, güneş batınca akşamı tekrar kılar mı?

Cevap:

Evet, tekrar kılar; çünkü vakit esastır.

Soru: Büyükada'dan Ankara'ya gitmek üzere hareket eden bir kimse, adadan çıkar çıkmaz mı seferi olur?

Cevap:

Evet, Büyükada'dan ayrılınca seferi olur. Büyükada ve diğer adalar, bağımsız belde hükmündedir. Seferi olmak için, kilometre hesabını da, Büyükada'dan itibaren hesaplamak lâzımdır. Diyelim ki, Büyükada ile İzmit **110** km. ise İzmit'e Büyükada'dan giden kimse seferi olur.

Soru: (Bir veya iki erkeğin sefere gitmesi mekruhtur. Üç erkeğin gitmesi mekruh olmaz) deniyor. Otobüsle, tek başına sefere gitmek de, mekruh olur mu?

Cevap:

Hayır, mekruh olmaz. Otobüste, başka yolcular da olduğu için, tek başına gidilmiş sayılmaz.

Soru: Seferilik mesafesinde olan bir şehre gidip, geceleri bu şehirde kalsak, gündüzleriye çeşitli sebeplerle bu şehrin ilçe ve köylerine gidecek olsak, bu şehirde mukim mi oluruz, seferi mi oluruz?

Cevap:

Gece kalınan yere itibar edilir. Bu şehirde **15** günden az kalmak niyetiyle gitmişsek seferi oluruz, **15** günden çok kalmak niyetiyle gitmişsek mukim oluruz. Gündüzleri bir yerlere gidip gelmek, mukim veya seferi olmayı etkilemez.

Adaya kamp kurmak

Soru: Ev bulunmayan bir adaya yiyecek ve içecek götürerek kamp kurularak yirmi gün çadırda kalırsa mukim olunur mu?

Cevap:

Evet, mukim olunur; çünkü çadır ev sayılır.